

»SLOVENE« velja po pošti na vse strani Jugoslavije in v Ljubljani: za celo leto naprej . . . K 100.— za pol leta 55.— za četrt leta 30.— za en mesec 10.— Za inozemstvo celoletno K 140.—

== Sobotna izdaja: == za celo leto K 20.— za inozemstvo 25.—

SLOVENE

== Inzerati: == Enostolpna petstvrsta (50 mm široka in 3 mm visoka ali sje prostor) za enkrat po K 3.— uradni razglasi, poslane itd. po K 300.— Pri večjem naročilu popust. Najmanjši oglas 50/50 mm K 10. Vrhaja vsak dan izvenredni podeljek in dan po pravniki, ob 5. uri jutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III. Rokopisi se ne vračajo; neurankirana pisma se ne sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, uprava. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne bran. ljubljanske št. 650 za naročnike in št. 349 za oglase, avstr. in češke 24.797, ogr. 26.511, bosn.-herc. 7583.

Pot nauzgor.

Dozdeva se, da je davno za nami čas, ko so tvorili protiutež proti kapitalizmu tisoči gospodarsko neodvisnih malih ljudi, ki so po vojni postali odvisni od kapitalizma. Ta gospodarstva malih kmetov, kočarjev, ki silijo danes v tovarne, nameščencev, ki žive danes od rok do ust so nastala s trdim, dolgoletnim delom, ko je mogel gospodar naložiti tekom let par odstotkov svojih dohodkov v gospodarstvo. Toda mala gospodarstva niso rastle in obstala samo radi tega, ker so ustvarjala nove vrednote, ampak tudi radi varčnosti. Osebnne potrebe je znal naš mali človek omejiti, da je mogel spraviti na stran majhen prihranek, da izboljša posestvo ali da preskrbi otroke. Denarja ni vrgel v veter, ga ni nalaгал v taki meri kot ga danes nalaga jo tisoči, v obleki, luksusu in drugih »kulturnih potrebah«. Če primerjate te predvojne razmere s sodobnimi, se li vam ne zazdi, da živimo v mrzlici, da smo opojeni od strahu, kaj bo jutri in da pretežen del ljudstva ne more misliti na to, kako bo njegovo gospodarstvo črez leto dni ali čez deset let, ko bodo otroci dorasli? Vojne z orožjem ni več, a gospodarska vojna z žitom, mastjo, obleko in sladkorjem traja. In medtem, ko svetovno gospodarstvo ne producira niti 40 % potrebnih proizvodov, je potreba svetovnega trga po blagu stoddstotna, najsi vzamemo že živila, bombaž ali železo. Za časa vojne je stopila kot močan konsument na svetovni trg Azija; v Indiji, Kitajski so tekom vojne zrastle potrebe, tam se milijoni ne zadovoljujejo več s primitivno hrano in predvojno obleko in morejo si to dovoliti, ker je njih kupna moč velika, ko imajo dobro valuto. Tako se je odprl pod morjem produktov nov prepad, skozi katerega izginjajo milijoni proizvodov. Na tisoče ton bombaža in živil ostane v azijski domovini, drugi stotisoči se uvažajo od drugod. Ne mislimo, da pri nas ne občutimo tega valovanja. Ves svetovni trg je enota, je morje blaga: če na enem kraju odteče, upade povsod.

V prvi vrsti gre za to, da produciramo več žita, več mesa, premoga in industrijskih izdelkov in da zmanjšamo vsi svoje izdatke na najmanjšo mero. Našemu malemu človeku je danes oboje skoraj nemogoče. Mali kmet ne more več producirati, ker nima dovolj zemlje in ne sredstev. Le redki bi mogli bolj štediti, saj štedita danes kmet in delavec celo pri kruhu, kurjavi in najnujnejši obleki in to prisilno varčevanje gre čisto tako daleč, da stradajo.

V resnici produktivni stanovi, mali kmet, delavec in mali obrtnik, je izgubil svoj prejšnji pomen v gospodarstvu. Pot

iz uboštva navzgor do lastnega samostojnega gospodarstva je danes tisočem onemogočena. Pot do blagostanja je danes predvsem ta, da kupiš tuje delo, tuje žulje, bodisi že s pretiranimi cenami, z nerecino trgovino, s špekulacijo, z izkoriščanjem. To je osnovna hiba našega gospodarskega sistema: Da preprečuje delavnim, zmognim tisočem našega naroda, da osnujejo lastno gospodarstvo, in da ohranijo to, kar imajo. Omogočiti je treba našemu malemu človeku, da bo več produciral, da bo razvil vse svoje sile zase in za splošnost, ne pa za kapitalizem. Ta cilj dosežemo, če mu damo priliko, da si ustvari lastno gospodarstvo, ki bo dovolj veliko, da bo mogel toliko producirati, da s poljedelskimi produkti preživi sebe in družino, obenem pa zaklada z njimi industrijske kraje. S tega stališča moramo motriti agrarno reformo, s tega vidika jo moramo izvesti. Dvigniti moramo na eni strani produkcijo, — na drugi strani pa osamosvojiti na tisoče do danes mrtvih sil, ki se udinjajo kapitalizmu samo zato, da ne umrejo brez nade, da se bodo povzpeli do počtene, zadostne eksistence. To je pot iz sedanjega razsula navzgor do boljše gospodarske bodočnosti.

Za politično demokratizacijo bo prišla gospodarska. Cilj gospodarske demokratizacije je: Kakor ima danes vsak polnoleten državlján gotove politične pravice, tako naj ima vsakdo pravico in možnost, da si osnuje samostojno gospodarstvo. Ne milijoni, ne gore zlata, nakupičenega v rokah posameznikov, ne delajo ljudstva zadovoljnega in države močne. Najbolj preizkušeni in neomajni temelj države so desetstisoči malih gospodarstev in te moramo ustvariti in okrepiti v naših zemljah.

Upor na vzhodu.

Iz Male Azije prihajajo poročila, da se je razvnel upor proti antantnim četam in da je močeno nacionalistično gibanje zaplalo od Dardanel do arabskih pustinj. Mladoturki so na delu in njih napor so rodili uspeh. Tekom let so zgradili obsežno organizacijo, v vsakem mestu so imeli postojanke in zaupnike, mlajša inteligenca se je, oborožena z zapadno omiko, pripravljala na boj proti zapadu. Mladoturki so napolnili množice s sovraštvom proti tujcem, javno so proglašali, da hočejo Angleži in Francozi podjarmiti domačine-musulmane. Domače kristjane so obdolževali izdajstva in tako je prišlo do številnih spopadov in pokolja v Armeniji. Ko se je grška vojska izkrcala v Smirni in italijanska v Adaliji in ko so Angleži zasedli Ismiot je dobil ogenj novega goriva. Tur-

ški kmetje so domnevali, da bo »krščanska vojska« udrila v celo Malo Azijo, da bo razpostavila posadke po vseh mestih in se bo maščevala za vse, kar so oni zagrešili napram svojim krščanskim sosedom. Mladoturški listi so prinašali krvava poročila o nasiljih in okrutnostih, ki si jih dovoljujejo tuji na turških ženah in dekletih. Vzburili so ljudstvo, razplamteli srd in mestoma so se nakrat tvorile čete v zaščito mohamedanske žene; v resnici imajo te čete tvoriti jedro nove mladoturške vojske. Mladoturke podpirajo številni nemški častniki, ki so ostali v Mali Aziji, v uporniških vrstah se je zbralo tudi mnogo nemških ujetnikov, ubežnikov iz ruskih azijskih provinc. V Carigradu samem Turki ne morejo javno nastopati, zato so osnovali novo stranko »za obrambo in osvobodjenje domovine«. Ta se je spojila s »turškim srcem« ki so ga ustanovili Mladoturki že l. 1910 in prireja shode in manifestacije za ujedinjenje vseh turških plemen.

Mladoturki so v zadnjem času izpremenili svojo taktiko. Med vojno so šli v boj proti zapadnim silam s panislamskim praporom, toda nade, da bo to geslo užgalo ves mohamedanski svet, jih je varala. Mohamedanci, ki so podaniki Francije in Anglije, niso pokazali nobenega smisla za panislamsko idejo, da, indijski mohamedanski polki in egipovski kmetje-mohamedanci so izgnali kalifovo vojsko iz Babilonske, Sirije in Palestine. Mohamedanski varuh svetega mesta Mekke je javno proglašil, da ne priznava carigradskega sultana kalifom, ker sin Turka ne more biti naslednik preroka Mohameda, sinu Arabca. Mladoturki so opustili panislamsko misel in so začeli stremeti za tem, da se združijo vsa turanska plemena pod vrhovno vladu carigradskega sultana. Pri tem delu jih podpira novoturško kulturno gibanje, ki mu načeluje nadarjena pisateljica Halide Edib Chanum.

Mladoturški voditelji so šli z vneto na delo in si razdelili polja svojega delovanja. Od Smirne pa do severozapadnega kota Perzije in zakavkaških pokrajin so razvili živahno propagando, organizirali tatarsko republiko zapadno od Kaspiškega morja, navezali stike z boljševiki in turškimi plemeni v Buhari, Samarkandu in Kivi in z nezadovoljnimi v Perziji. Tudi perzijski domoljubi niso ravno zadovoljni, da bi nastal iz njih domovine drugi Egipt ali druga Indija, kjer bi Angleži nemoteno gospodarovali.

Antanta je molčala vse leto 1919 in ta molk so Mladoturki izrabili. Anglija je vedela, da Kurdi dobivajo orožje od Mladoturkov, da morejo moriti njene častnike in vojske in vendar je molčala. Amerika, kjer so imeli pred vojno kaldejski kristjani

največ prijateljev, je molčala, ko je prišlo poročilo, da je bilo 20.000 kristjanov izgnanih in več kot toliko poklanih. Antanta je sklenila, da ustanovi Veliko Armenijo, a ni ganila ni s prstom, da bi branila življenja stotisočev Armencev, bivajočih vzhodno od Sivas, pred okrutnostmi Kurdov in Mladoturkov. Francija, ki so jo Mladoturki med svetovno vojno tako prevarali, je začela kazati l. 1919 svoje simpatije do te stranke in je odvrčala svoje zaveznike od odločnejšega nastopa. Mladoturki so to neodločnost proglašali za slabotnost in njih pogum je rastle. Kemal paša je stvoril v Mali Aziji svojo lastno vladu in proglašil, da ne sprejema nobenih ukazov iz Carigrada, dokler bodo odločali o usodi Turčije izdajalci turškega naroda. Carigradska vlada je potem razpisala nove volitve, pri katerih so zmagali pristaši panturanskega gibanja. Sultán je bil primoran, sklicati 8. januarja t. l. zbornico. Prišlo je samo 132 poslancev, večinoma iz Carigrada in okolice. Izrazili so vladi svoje nezaupanje in zahtevali, da odločuje parlament sam o bodočnosti turške države.

Antanta je pa ta čas trgovala s Catigradom. Venizelos ga je zahteval za Grčijo, sovjetska Rusija je namignila, da mora imet prost izhod v svet, zveza narodov je pa sklenila, da postane Carigrad mednarodna luka. Maloazijska glavna pristanišča so si zavezniki hoteli razdeliti, da bi od tam gospodarsko obvladali te razsežne pokrajine. Toda Osmani so se pripravljali in par dni po junkerski revoluciji so vstale čete napadle Francoze, Italijane in Angleže in jih podede iz notranjosti dežele proti morju. Ni mogoče vedeti, kak bo izid te borbe. Mirovna konferenca ima pred seboj nov, silno zapleten vozle in če ga bo hotela mirno in gladko razrešiti, bo morala revidirati mirovno pogodbo. S tem bi pa ne načela samo maloazijskega vprašanja, ampak vsi nezadovoljni narodi bi se znašli s svojimi zahtevami pred mizo, za katero reže svet četvorice zemeljsko oblo.

Dr. Metod Dolenc:

Boj zoper tatove in enake zločince.

(Konec.)

Mimogrede in izven okvira tega članka naj povemo na ves glas, da tako odškodovanje za trud in izgubo časa porotnikov nikakor ne odgovarja duhu časa in da je že skrajni čas, da se uvede za porotnike dnevnice, in ne premajhne, in če se kvari porotnikom vsako veselje do sodnijskega

LISTEK.

Spomini starega dekleta.

Francoski pisal René Bazin. Prevel F. P. Hrast.

(Dalje.)

»Zbogom, mama Viktorina! Pridemo nazaj! Ne bomo Vas pozabili!«
»Zbogom, moj veliki! Zbogom, moj mali!«

Pritiskala je enega za drugim na svoja prsa in izpustila je Petra, da je vzela Andreja, in Andreja, da je vzela zopet Petra. Družinče je bilo na polju ali v hiši. Spremstvo beračice se je izgubljalo v daljavi. Gospodinja je objela dečka zadnjikrat. »Ne vem, katerega imam rajši,« je dejala. »Pojdita, draga moja, ura je prišla!«

Starejši je odšel najprej in stekel. V hipu je bil sredi pota, ki vodi na vido. Mlajši je capljal in se obračal nazaj. In videli so se mu plavi skuštrani lasje in oči, v katerih so se lesketale solze.

Tedaj se je začel raz streho hiše rezek smeh. Dekla, ki je polila glavo skozi okence v kašči, je kričala:

»Po pravici ga ljubujete, mati Loux: aj je sin Vašega moža!«

Deček je odhajal smenj nazaj. Vdova, stoječa pokoncu med vratmi, je pobledela. Res ali ne, te besede so jo ranile. In morda

za zmerom. Ni odgovorila; ampak dvignila je obe roki in zaklicala:

»Andrej!«

Deček se je ustavil.

»Andrej, tebe imam najrajši!«

Deček je zamahal s čepico in šel naprej.

Viktorina Loux, ki je izčrpala že vso svojo moč in celo malo več, se je živahno obrnila in odšla v hišo.

12. Fantje z Visokega.

Bilo je kmalu po žetvi, ko odhajajo lastovice. Večina kmetovalcev čaka z delom, da zmehča novo deževje zemljo, toda trije plavi sinovi z Visokega, Julij, Anton in Toussaint niso nikakor imeli navade tako čakati in so zasadili plug v strnišče, ko je bilo žito komaj požeto. Tako lepo posestvo, tako lepi fantje in taki lepi voli: lahko so delali po svoji glavi. Nekega avgustovega popoldne so počivali, dva najstarejša, ki sta do sedaj orala vsak po eno uro in tretji, ki je vlačil, pod starim kostanjem, ki je imel že rumeno listje. Zlekli so se po travi in poleg njih je počivala živina, izprežena po dolgem v globini, trudna kakor njihovi gospodarji.

Julij, ki je imel čez štirideset let, kirasir pri črni vojski, mirnega obraza in počasnih besedi, je rekel:

»Pravzaprav ni tako težko, kakor delamo mi: samo da so trije bratje, ki se razumejo!«

In pod brkami so se zasvetili njegovi zobje, kot da se smeje.

»To ni vse, da se razumejo,« je rekel Anton, največji in najbolj plavi izmed trojih bratov; »treba je njiv kot so na Visokem!«

Delavci in celo vprežena živina so se ozrli v tem hipu na prah, ki se je dvigal s preoranega strnišča, na dolgi neporasli grič in čisto na koncu na streho iz opeke, ki jo je zakrivala stara, sključena hruska.

Toussaint, ki je bil temnejši in nervoznejši kot njegova brata, se je pomudil dalje kot onadva pri tem sanjarenju, ki se ga je polastilo zmerom, kadar je videl hišo in je rekel, ker je prišla vrsta nani.

»Storite lahko, kar hočete, ti Julij in ti Anton, in oče, ki je doma, in Marjeta, ki se bo možila najbrž prej kot mi: jaz ne pojdem nikdar s pristave!«

To ni presenetilo nikogar, kajti trditve ni bila nova. Ena izmed kobil je začela vsled muh bratji in bratje so vstali in začeli z delom.

Živeli so na Visokem, najstarejši čez štirideset, drugi petintrideset in najmlajši dvaintrideset let. Isti slučaj višje moči — vojaška služba — jih je bila, že pred davnim časom, enega za drugim oddaljila od doma. To je bilo edino, da jih ni bilo doma. Niso bili gospodarji, ker je bilo posestvo očetovo, toda rekli so lahko »pri nas«, kajti zemlja je bila njihova, obdelavali so jo in jo strastno ljubili. Ta duh po zemlji, delo, ki jih je pogosto družilo in jih nikdar za dolgo

ločilo, ista kri, isti upi, včasih majhni, včasih veliki, in prijateljstvo, ki se je rodilo iz tega, pa tudi mir vernih, celo pobožnih duš, ki ga ni kršil niti dolgčas, vse to je bilo za vsakega izmed trojih bratov sreča, ki se je zdela, da zadostuje Juliju, Antonu in Toussaintu. Dekleta iz tega vendejskega kota — večinoma vsaj — so mislile na te lepe mladence. Toda vsi so zri na vse enako, odgovarjajoč z istim neprijaznim nasmehom na njihove pozdrave ob nedeljah na trgu pred cerkvijo, ko izprašujejo ljudje drug drugega po novicah s kmetij, kakor delajo mornarji z otokov, kadar se srečajo na visokem morju. Fantje z Visokega so hodili mimo brezbrizno; oče pa, ki je hodil počasi za njimi — star je že bil — se je ustavljal raje kot oni in se kazal manj divjaka. Komaj da so stopili kdaj v krčmo. En kozarec, dva, potem so odšli. Tdla, ko jih ni videl nihče več, ko so zagledali svoje njive, tedaj so postali zgovorni, tedaj so gledali prijazno, skoro zaljubljeno na rastoči oves, na kopice pšenice ali pozneje na nasade zelja, ki se je šibilo pod vetrom kakor mehko drevje. Njihova sestra Marija jim je pritekla nasproti: »Pozdravljeni, bratje! Potice imam za vas!« In dohitel jih je oče in rekel napol resno, napol žalostno: »Fantje moji, predobro Vam je pri meni; umrl bom in Vas ne bom videl preskrbljenih.«

Nekega zimskega večera pred večerjo, v času, ko se zde kepe zemlje vse mehke in sive, kot da se je bil utrgal oblak, je

posla in s tem diskreditira ves inštitut porote popolnoma. Pa pustimo te pomisleke na stran in ostanimo pri suhem dejstvu, da so nekateri izreki porote naravnost bili v obraz zdravi zahtevi, da bodi kazni plačilo za storjeno zlo, obenem pa resen opomin k poboljšanju in tudi vzgojevalno sredstvo za vse druge, ki so na potu nizdol k zločinu. Porotniki pa imajo po zakonitih določilih soditi o tatvinah in goljufijah, kjer presega znesek vrednosti ukradene stvari, oziroma vrednost nameravane škode 4000 K, ali pa, kjer je tatvina ali goljufija prešla storilcu v navado. Torej najtežji slučajji so, o katerih naj sodijo porotniki, tisti slučajji, kjer je izreči kazni od 5 do 10 let težke ječe, dočim navadna sodišča četverih sodnikov juristov razsojajo o tatvinah, pri katerih pride kazni do 5 let v pošte. In baš pri teh težjih tatvinah se čutijo porotniki za opravičene, da oproste zločinca za zločincem — navzlic pripoznanju! Kako naj to vpliva drugače, če ne tako, da se bo vsak tat pobrnil ukrasti kar največ, posebno pa preko vrednosti 4000 K z željo, ne samo, da bi si čimveč prilastil (in obdržal, če ga ne zasajijo), ampak tudi, da pride pred poroto in postane deležen milosti porotnikov! To je narobe svet! To se pravi moralo, ki hoče razlikovati med mojim in tvojim, poštepti za obema nogama, ako se tu nedostatki ne popravijo kar najradikalneje in kar najhitreje. Kako naj se odpravijo?

Čuje se nazor, da treba sploh zvišati znesek vrednosti ukradenega predmeta kakor odločilni činitelj za mejo, kaj spada pred okrajno sodišče, kaj pred zborna sodišča (dež. sodišča v Ljubljani, okrajna sodišča v Celju, Mariboru in Novem mestu), kaj pred poroto. Dejal bi, da bi pri normalnih razmerah zadostovalo povišanje v primeri z lex Olnar za desetkrat. Za toliko se je povprečno vrednost (plačilna cena) vsled razredčenja denarnih vrednot istinito povišala (namesto 5 fl — 100 K, 25 fl — 500 K, 100 fl — 2000 K, 300 fl — 6000 K, 1000 fl — 20.000 K). Ali, kakor rečeno, za sedaj še daleko nimamo normalnih socialnih razmer in malo strogosti za naš čas ne bo škodilo. Zakonov pa ni kar z naredbami izpreminjati, da ne zabredemo v kaos nezakonitosti, nasilja od zgoraj; zato je priporočam, da naj se puste zneski, kakor so in to še prav posebno tisti zneski, ki ustanavljajo pristojnost porote. Pa kaj početi s poroto?

Sem odločen in iskren pristaš porotnih sodišč. Smatram jih za pravo pravico sredstvo demokratičnega kova, ki ima pomen in namen opovrgeti včasih le prebrotno se šopireči birokratizem. Porota mi je najvišja potenca, inkarnacija prave demokratične, politične prostosti. Branil sem in zagovarjal javno na shodih juristov in s peresom inštitut porote v tistih časih (1906—1909), ko je avstrijsko ministrstvo izdelalo in vrglo na diskusijo načrt nove kazenskega pravnega reda z uvedbo večniških ali skabinških sodišč (Schöffengerichte), ki naj bi bila nadomestek za sodišča sodišča (kazen do 5 let) in baš glede tatvin in goljufij tudi za porote (kazen od 5 do 10 let). Meni se torej pač ne bo moglo lahko očitati, da le iz mržnje do inštituta porote danes priporočam: poslužimo se izjemne pravice, ki nam jo daje zakon iz dne 23. maja 1873, št. 120 dr. zakonika in ukinimo porotna sodišča za dobo enega leta samo glede hudodelstev tatvine, goljufije in poneverb.

Da je to nujno potrebno, leži na dlani. Le če bodo učeni sodniki po strogih določilih zakona postopali in uveljavili zakon stopila neka ženska v sobo na Visokem, kjer je sanjaril gospodar, sedeč sam na klopi in poslušal nemir iz hleva. Bila je še mlada in malo močna; oblečena je bila črno.

Gospodar ji je pokimal, češ, da jo pozna, kljub mraku, in ona je ostala pokoncu, s pobešenimi očmi, kot da stoji pred sodiščem.

»Stric,« je rekla, »veste, da sem vdova, da imam od svojega rajnega dvojce otrok in da nisva bila bogata, ko sva se vzela.«

»To je res, draga moja.«

»Osem mesecev sem poizkušala voditi pristavo čisto sama in ne morem reči, da se mi ni posrečilo. Toda vsaka najmanjša stvarica mi dela preveč skrbi; hlapi me ne ubogajo radi; nimam dovolj trdne besede, in čutim, da jih ne morem obvladati.«

Starček je dvignil glavo, opazoval pazljivo to žensko, ki je prišla gotovo kaj prosti, in je odgovoril:

»Gospodari! Čez toliko ljudi in toliko živine, to je preveč za tri četrtine žensk in za polovico druge četrtine. Kaj hočeš od mene?«

»Da mi pomagata. Moj najbližji sorodnik ste in imate troje fantov.«

Gospodar z Visokega je bil presenečen, da ni mogel takoj odgovoriti.

Ko je bil zbral svoje misli in koražilo, da jih izreče, je rekel:

(Dalje.)

In s tem tudi sedmo božjo zapoved: »Ne kradi!« do skrajnega, brezobzirno, je upanje, da bodo gospodje tatovi, goljufi in poneverniki dobili potreben respekt pred zakonom... Da pa je tako ukinjenje dopustnosti in izvedljivosti, je baš tako jasno. Skleniti more ukinjenje celokupni ministrski svet po zaslišanju vrhovnega sodišča, ako so nastopila dejstva, ki kažejo potrebnost ukina radi osiguranja nepristranskega in neodvisnega pravosodstva; ta svoj sklep mora naznaniti zborujočemu državnemu zboru. Per interpretationem logicam stopi namesto vrhovnega sodišča stol sedmorice oddelek B v Zagrebu, namesto ministrskega sveta na Dunaju naš v Belem gradu, namesto državnega zbora naše Privremeno narodno predstavništvo. Ni misliti, da bi narodno predstavništvo ne vzelo brez debate tega delnega ukinjenja porotniške oblasti na znanje! In ko se to zgodi, bodo poslovala namesto porote sodišča v zborih šestih sodnikov. To je izvedljivo pri vseh zbornih sodiščih brez nadaljnega zakona, ker že prej navedeni zakon iz leta 1873. to sam predvideva. To bi imelo pa prav gotovo tudi uspeh, da bi največji krivci za svoje tatvine, goljufije ali poneverbe dobili tudi najtežje kazni, kakor zaslužijo!

Pa ugovarjalo se mi bo: manjše tatvine se ne more kaznovati Bog vo kako strogo, manjši tatovi bodo le ostali tatovi in kradi večkrat, pretajali svoje kazni, recimo, čež zimo na gorkem, potem pa zopet kradi. Tudi za to ima naš zakon sredstvo. Tem manjšim tatovom, ravno tako pa tudi večjim in slednjič vsem klavitezom in vlačugarjem moremo priti do živega po drugi poti, če le hočemo!

Imamo namreč zakoniti inštitut, kamor se spravljajo taki ljudje in kterega se te baže ljudje neznanko boje, ki je v resnici tudi prav primerno sredstvo, da se jih za del časa izloči iz njih zločinskega delokroga in baš za toliko časa sili k delu, ki jim tako smrdi, skratke: jih navaja na pot poštenja. To je inštitut prisilne delavnice. Pred vojsko je pač vsaki kazenski sodnik doživel, da se je delomrzni zločinec kar tresel pred izrekom sodnika, da je obsojenec zrel za oddajo v prisilno delavnico.

Videl sem ciganiča, ki je kradel in pričakoval zaslužen kazni, pa je pokleknil pred sodnikom in ga milo prosil: gospod, naj me kaznujejo, kolikor hočejo, samo v prisilno delavnico naj me ne dajo! Seveda, če pride v prisilno delavnico, utegne ostati tam še tri leta po prestani kazni in bi moral delati, trdo delati! Ne bo morda odveč, ako tu navedem, da se je Kranjska prisilna delavnica ustanovila 4. dec. 1844 z legatom ljubljanskega kanonika Lavrencija pl. Schluderbacha, kakor drugi zavod v Avstriji (prva prisilna delavnica je bila ustanovljena za Češko 1. marca 1833). Prvo vladno »Osnanilo z. k. ilirsk. deshelikiga poglavarstva v Ljubljani z dne 18. rošnika 1847« pa je izreklo v § 16.: »V delavshnizo priti lo vgodni: 1) Pred vřim drugimi tisti, ... kteri lo is med na Kranjskim snanih Rokonazhev, ... 3) Postopazhi, lenuhi in sanikerniki, ki lo delu ugibajo.«

Torej takrat so rokavnjače in drugo zanikarno svojat zapirali v prisilno delavnico. Pred svetovno vojsko so jih tja zapirali, da je bila prisilna delavnica, kakor že povedano, strah za vse delomrznike. A po slej? Ob začetku svetovne vojske si je avstrijska soldateska izmislila krasno sredstvo, da ojači svojo armado: izpustila je veliko prisiljenec iz prisilne delavnice, pa tudi polno hudodelcev iz jetišnic, oziroma kaznilnic. S takimi ljudmi je hotela zmagovati. In tako je število v prisilni delavnici spravljenih klatežev in imovini nevarnih individijev palo od več stotin na minimum okoli deset, a danes jih je v prisilni delavnici le še šest. In to sedaj po štiri in pol letih vojske, ko se je razpasla delomrznost s takimi strastmi do viška, ko so ropi, roparski umori, tatvine ob rabi najnevarnejšega orožja na dnevnem redu!

Kdo je tega kriv? Sodišča ne! Sodišča še danes prav pridno izrekajo, da so tatovi, delomrzniki zrel za prisilno delavnico, da naj se jih odda tja, da se privadijo dela. Ali sklep sodišča še nima sam ob sebi moči, da se delomrznik v resnici odda v prisilno delavnico. Zato treba še posebnega sklepa, nocióniranja politične dež. oblasti (§ 7. zakona z dne 24. maja 1885, št. 90 dr. zak.), torej sedaj v naši državi Narodne vlade v Ljubljani za celo Slovenijo. Po mojem prevdanku je najmanj 150 zločincev, ki bi jih po izreku sodišč bilo takoj oddati v prisilno delavnico. Zakaj se jih ne nociónira, zakaj se jih ne odda tja, kamor spadajo? Prisilna delavnica je prazna, pa vendar vzdržuje država skoraj celo osobe uradnikov in paznikov! Seveda je še nekako 35 dečkov v vzgojevališču prisilne delavnice. Ali ravno glede teh sem mnenja, da spričo svoje mladosti ne spadajo pod isto streho, kakor prisiljenec. Ti dečki naj bi napravili prostora za — prisiljenec, morali bi priti kakor drugim.

Pa čuje se — v javnosti se o tem še ni razpravljalo — da se hoče prostore v prisilni delavnici porabiti za druge namene. Vprašam pa: če je tudi čisto gotovo, da naj se ob splošnem nedostajanju stanovališča skuša izrabiti državne zavode do skrajne možnosti, ali ni naravnost neracionalno, nedopustno, da bise obstoječi, baš za ta namen z velikanskimi žrtvami ustanovljeni zavod razdejalo in izpuščalo vso tatinsko drhal delomrznikov na ubogo, zbegano ljudstvo, samo za to, da se napravi prostor — drugim, recimo slaboumnim, ki so gotovo pomilovanja vredni reveži, za katere pa ni treba takega poslopja, kakor je prisilna delavnica. Ali ne kaže veliko bolj, iskati tem revežem stanovališča kje drugje, tatinsko drhal pa spraviti takoj in z vso energijo na varno tja, kjer je že skoro stoletje za njo pripravljeno?

Raz krimanalistično stališče priporočam neizprosno, energičen boj zoper tatove in enake zločince, klidem nujno, naj se jim da občutiti vsa strogost obstoječih zakonov, za katere se oni kar nič ne brigajo. Poskrbi naj se čimprej, da se ukine sodstvo porotnih sodišč glede tatvin, goljufij in poneverb, kjer pride kazni od 5 do 10 let v pošte, in da se predpisi o oddaji v prisilno delavnico istinito izvršujejo, da ne bodo sodiščni izreki o dopustnosti oddaje le bob ob steno. Caveant consules! Pa tudi naša javnost naj pomaga pri nocióniranju: ob čine morajo predlagati pri vladi in posebno priporočati svoje nepridipravne tičke za istinito oddajo v prisilno delavnico.

Če vso to skupaj ne bi pomagalo ničesar, bo treba poseči po zadnjem sredstvu, ki bi osobito pri železniških tatvinah bilo na mestu, po prekem sodu. Ali upam trdno, da se bo moglo priti do dobrih uspehov že po nakazani poti, ki se drži popolnoma veljavnih zakonov!

Država SHS.

LDU Belgrad, 26. marca. V kratkem bo prišla k nam českoslovaška vojaška misija, sestavljena iz generalnoštabskih častnikov pehote in topništva. Poslila jih českoslovaški vojni minister, da proučijo organizacijo naše vojske. Misija bo delovala v naši državi nekoliko mesecev.

LDU Belgrad, 26. marca. Podpisani so veliki ukazi o nastavljanju in premeščanju osebja pri naših poslaništvih v inozemstvu.

LDU Belgrad, 26. marca. »Epoha« javlja, da sta naši poslaništvi v Lizboni in Tokiju ukinjeni.

LDU Belgrad, 26. marca. Podpisani so ukazi, s katerim je nastavljenih in premeščenih 46 okrajnih načelnikov.

LDU Belgrad, 26. marca. Predsedništvo ministrskega sveta je izdelalo in dalo v tisk navodilo za izvršitev mirovne pogodbe z Nemčijo. Navodila so namenjena našim državljanom, ki imajo interese v Nemčiji.

LDU Belgrad, 26. marca. »Politika« javlja: Minister za prehrano in obnovo zemlje objavlja, da nima nikakih življenjskih potrebščin in da naj se nanj več ne obračajo državne oblasti in drugi zavodi, ki so doslej dobivali te potrebščine od ministrstva trgovine.

Nemčija.

LDU Carib, dne 26. marca. (DunkU - Wolff) Celokupni kabinet je odstopil. Za danes napovedana seja narodne skupščine je bila odpovedana. Državni predsednik se še ni odločil, koga bo poveril, da sestavi novo vlado.

Francija.

LDU Pariz, 26. marca. (DunkU. Poslanska zbornica.) Barthou je v svojem govoru Lloyd Georgu ostro očital protislovno ponašanje, češ, da je ob volitvah podarjal svojo energično politiko, sedaj pa da napram Nemčiji grabi dobiček iz svoje politike popustljivosti, medtem ko Nemci kolonejo Francijo in obljudljajo masčevanje. Govornik nato ugotavlja, da Nemčija ne izpolnjuje pravnih določb mirovne pogodbe. Izjavlja, da je nemogoče, da bi se francoska politika podrejala zvijanju in obotavljanju zaveznikov. Francija je dovolj močna, da ne bo trpela niti krivice, niti napadov na svojo čast. Interpelant obžaluje postopanje ameriškega senata ter izreka nado, da bodo Zedinjene države vendarle ratificirale mirovno pogodbo, da bo ameriški narod razumel položaj, v katerem se nahaja Francija. Ravnotako bi bilo Franciji mučno, ako bi Zedinjene države ne pristopile k zvezi narodov, ki je dragoceno orodje miru in napredka. Govornik ugotavlja, da skušata Anglija in Amerika izvesti revizijo mirovne pogodbe

na škodo Francije in v korist Nemčije. Debata o teh interpelacijah je bila preložena na jutri. Ministrski predsednik Millerand je izjavil, da bo Francija slej kot prej pri svojih prizadevanjih z zavezniki varovala svoje pravice in svoje interese in kljub začasnim diferencam nikdar ne bo zastoj apelirala na njihovo lojalnost in prijateljstvo. (Ploskanje.) Ako bi skušali skupni nasprotniki Anglije in Francije izkoristiti razlike v mnenju v svojo korist in v našo škodo, jim bomo po pravici odgovorili, da se motijo in da se zveza ne bo razbila. (Zivahno ploskanje.) Nato je govoril še par besed Barthou in pripomnil, da njegova kritika in njegovi pridržki nikakor ne smejo zmanjšati hvaležnosti, ki jo izkazuje Francija Angliji. Nato je bila seja zaključena.

Turčija.

LDU Pariz, 26. marca. (DunkU - Brezžično.) Ministrski predsednik je zbornični komisiji za zunanje stvari sporočil, da želi Francija, naj ostanejo Turki v Carigradu, da želi svobodno plovbo v morskih ožinah in posebne pravice Male Azije na podlagi pogodb iz leta 1916.

LDU London, dne 26. marca. (DunkU - Brezžično.) Iz Washingtona poročajo, da je Wilsonova nota zaveznikom glede turškega vprašanja pripravljena za odposliljatev. Wilson zahteva, da se Turki prepodijo iz Carigrada in da dobi Armenija svobodni dohod do morja.

Svetovni šahovski turnir.

Letošnjo sezono se bo vršil na Bledu svetovni šahovski turnir ob udeležbi najslavnejših svetovnih mojstrov kraljevske igre. Množica žurnalistov jih bo spremljala in celih šest tednov vsak dan poročala v vse večje časopise zemeljske oble potek iger. Prvič v življenju našega naroda se bo imenoval najlepši kotiček domovine po celem svetu, ker ga prvič doleti čast, da bo shajališče radi laikom nepojmljive izvežbanosti razuma po celem svetu slavljenej mojstrov starodavne šahovske igre. Kako veliko je to počaščenje, bi mogli razumeti, če bi bil šah tako razširjen in spoštovan kot na primer v brezmejni Rusiji, kjer je ta igra kot gimnastika razuma obligaten predmet na srednjih šolah... Zato pa tem bolj poudarjamo ogromne koristi turnirja na Bledu, ki se s prireditvijo povzdigne v svetovno letovišče, za celo našo domovino.

Da tudi gostje-žurnalisti ne bodo poročali samo o igri, temveč pisali tudi o lepoti Bleda in njega mikavnosti oznanjvali celemu svetu, da se bodo zanimali tudi za naš narod in svet učili ceniti ga, je gotovo. Zainteresirali bodo vse civilizirano človeštvo za naš svetovni premalo znani narod. Vsak dan čitamo v časopisih, kako je kak tuj časnikar šele odkril presemetljivo lepoto naše pesmi, svežo samoniklost naše umetnosti in globino naše književnosti, drugi zopet strmeč opisuje mogočno našo organizacijo na vseh poljih, občuduje hitrost našega napredka in širi spoštovanje do visoke naše kulture sploh. Ime vsakega takega prijatelja s hvaležnostjo beležimo med borce za naše pravice. Poletje nam pa pripelje celo legijo opazovalcev, ki bodo imeli več tednov časa, da vsestransko prouče nas in naše razmere, naše želje in naše zahteve. Bled, že od nekdaj vsakemu Slovencu najdražji kotiček domovine, bo takrat najslajnejši podij, na katerem bomo imeli priložnost pokazati celemu svetu prav vse, kar imamo in kar znamo.

Radosten in upapoln pogum nas navdaja ob upravičeni misli, da bodo vsi ti tuji odposlanci in kritični opazovalci odhajali na jesen v oddaljene svoje domove kot oznanjevalci resnice in sobojevniki za naše pravice. Posledice dohodkov v letošnjem poletju na Bledu morajo ustvariti pravilno, dobro mnenje celega sveta o Slovencih.

Zavedajoč se velikega pomena posledic prvega svetovnega šahovskega turnirja na našem ozemlju za nadaljnjo sodbo sveta o našem narodu, je »Prometno društvo na Bledu« posvetilo ne glede na trud in žrtve vse svoje sile, da se ideja tudi izvede. Na pomoč je društvu priskočila s popolnim razumevanjem važnosti te prireditve in z izdatno denarno podporo takoj deželna vlada za Slovenijo, a vendar preostaja še vedno 250.000 K proračunskih stroškov nepokritih, ki jih skromne sile društva tudi ob največji požrtvovalnosti članov nikakor ne zmorejo — za vso domovino pa gotovo neznatna vsota. Ta znesek bi se porabil za nagrade zmagovalcem v igri, katere morajo izplačati vsaj v francoskih frankih — torej na svetovnem denarnem trgu le malenkosten znesek. Radi te malenkostne vsote ne sme propasti ponujena nam občeokoristna propaganda, ki bi naročena stala nedosegljive milijone.

Docela preverjeni, da ste popolnoma prepričani o neoporečnosti važnosti in red-

ki, mnogo obetajoči priliki, da z malimi sredstvi lahko mnogo koristimo vsemu našemu narodu na vseh poljih, upamo trdno, da nam na našo opravičeno prošnjo nakazete čim izdatnejšo vsoto, ker morajo biti najkasneje do konca marca t. l. razposlana definitivna vabila svetovnim šahovskim mojstrom širom vsega sveta, da radi velikanskih razdalj in slabih prometnih prilik še pravočasno prispejo k plemeniti tekmi na Bled.

Prispevke zbirajo »Tourist office« na Bledu, »Jugoslovanski generalni komisariat za tujski promet v Sloveniji« v Ljubljani, »Šahovski klub« v Ljubljani in iz prijaznosti uredništva časopisov.

Na Bledu, dne 21. februarja 1920.

Za »Prometno društvo« na Bledu predsednik Dr. Ferjančič. — Za »Šahovski klub« v Ljubljani predsednik Dr. F. Čadež. — V imenu stalnih gostov na Bledu Djordje S. Simić, pomočnik ministar, bivši ministarski predsednik u Srbiji. — V imenu Blejcev prof. dr. Josip Plemelj. — Za »Jugoslovanski generalni komisariat za tujski promet v Sloveniji« Dr. Rudolf plem. Andrejka, dr. Vidmar.

Politične novice.

+ Pašič in Trumbič na poti v Belgrad. Prihod gg. Pašiča in Trumbiča iz Pariza se pričakuje vsak trenutek. Njun prihod je v zvezi z vprašanji netranje in zunanje politike. V parlamentarnih krogih verujejo, da bo parlament po njunem poročilu vedel najti izhod iz tega položaja.

+ Nova pogajanja. Pod tem naslovom piše včerajšnji belgrajski list »Balkan«: Včeraj se je v parlamentu v času odmora raznesla vest, da je dosežen sporazum med parlamentarno in demokratsko zajednico. Stvar pa je ta-le: G. Draškovič je bil še predvčerajšnjim pri G. Protiču in razgovor, ki sta ga imela, je dal povod neki verziji, ki v ostalem glede povoljne rešitve današnje situacije ni neosnovana. Sinoči smo izvedeli, da so ti razgovori stvar znatno pomaknili dalje in da sporazum ni izključen. Prilpomniti moramo toliko, da se je ena in druga stranka sporazumela o osebi ministrskega predsednika in o razdelitvi portfeljev. Odličan član parlamentarne zajednice nam je izjavil, da se bo vprašanje pokrajinskih vlad rešilo mnogo lažje, kakor vprašanja, o katerih sta razpravljala gg. Draškovič in Protič.

+ Položaj socialne demokracije. »Delavec« poroča: »Glede ujedinitvenja strokovnih organizacij v Jugoslaviji je sklenila Strojarna komisija za Slovenijo v Ljubljani, da se priključi z vsemi organizacijami Centralnemu Radniškemu Sindikalnemu Veču v Belem gradu.« Centralni radniški sindikalni savez je popolnoma v rokah komunistov. Če se ta sklep izvede, bo to pomenilo, da socialni demokratje-desničarji nimajo niti ene strokovne organizacije več. Na ta način upajo priti komunisti do delavskih blagajin, ki jih nujno rabijo za agitacijo. Sicer se pa »Naprej« izraža zadnje dni povsem pomirljivo napram komunistom in izgleda, kot bi skušala desnica na strankinem zboru v Mariboru zopet zediniti stranko.

+ Demokrati in komunisti. Glasilo demokratske stranke, »Brodsko novine« pišejo 20. t. m. v uvodniku: »Ni nam bilo težko, ko smo doznali, da so komunisti v nekaterih naših mestih pri občinskih volitvah dosegli uspehe. Tudi pri nas v Brodu smemo računati, da bodo dobili krog deset odbornikov, a to nas mora samo veseliti, ker četudi smo njih nasprotniki, vendar smo še večji nasprotniki klerikalnih frankovcev, ki so bili nekoč tu čisto gotovi, da dosežejo uspeh, a danes so zadovoljni, če sploh kaj dobijo.« — Navajeni smo že, da nas vsak demokratski žurnalista zmerja s frankovci in da je v skritih gubicah svojega srca polaskan radi te krilate psovke. Nismo pa še navajeni na to, da bi stranka, ki straži kapital, podala roko komunistom. »Vsemu treba se privaditi«, včasih sicer težko gre! si bo mislil g. dr. Tavčar, ko bo videl, da se ravnatelj Jadranske banke pelje na shod s sodrugom Golouhom.

+ Dr. Tavčar in rekriminacije. Dr. Tavčar večkrat po očetovsko posvari vse pravoverne Slovence. Pred kratkim je napisal uvodnik, v katerem je povedal, da naj bi se prenehalo med nami tisto ogabno ozmerjanje in brodenje po blatu, skratka, da bi ne živeli od samih rekriminacij. »Slovenski Narod« je dne 24. t. m. zopet pokazal, da dr. Tavčarjeve besede niso bile resno mišljene, ker drugače bi gotovo ne pustil, da njegov list zlorablja znana brezpomembna učiteljska klika iz golega osebnega sovraštva do svojega političnega nasprotnika. Tam napadajo bivšega nadzornika Lavtižarja, češ, da je denunciral dva učitelja ker otroci baje niso znali cesarske pesmi in navaja neki citat, ki ga je našel Gangl menda med Kaltenegegerjevimi zapiski. Človek bi mislil, da je Lavtižar najzlobnejši človek na božjem svetu, če bi prebral dotično notico. V resnici pa je stvar čisto drugačna. Lavtižar je dobil od Kaltenegegerja nalog, da mora nadzoro-

vati ljubljanske šole in poročati, če znajo otroci v vseh razredih cesarsko pesem. Nadzornik Lavtižar je potem res sestavil tako uradno poročilo, da je dotične učitelje opasal, in ta poročila v kratkem priobči »Slovenski Učitelj«. Da je temu res tako, je razvidno že iz tega, da bi dotična učitelja gotovo suspendirana, če bi bil hotel Lavtižar koga denuncirati. V zahvalo, ker jih je ščitil, ga danes napadajo in grdi. »Slov. Narod« gotovo ne zida Jugoslavije, če napada poštenega moža, ki je najmanj toliko vreden, kakor nizki dopisnik »Slov. Naroda«, ki je vedno sanjal o avstrijskih rodovih. Isti napad ponavlja tudi »Jugoslavija«, ki je sama imenovala »Zavezarje« — Abderite.

+ Princ Lichtenstein, dolgoletni voditelj avstrijskih krščanskih socialcev, je umrl 25. t. m. Za svojih mlajših let se je precej bavil s socialnim vprašanjem. — Po smrti dr. Luegerja je prevzel vodstvo skupne stranke, ki pa je materijelno in idejno začela propadati takoj po smrti dr. Luegerja. Zadnje čase je ravno po njegovim vodstvom avstrijsko plemstvo zadržalo velik vpliv na stranko. Zadnje leto je princ Lichtenstein pisal v reviji »Das neue Reich«, kjer je obžaloval propad monarhije.

Za omejitve draginje.

Predsedništvo deželne vlade za Slovenijo sklicuje na 8. aprila 1920 in eventuelno naslednje dni enketo v svrhu posveta v omejitvi draginje in drugih perečih gospodarskih vprašanj v deželnem dvorcu v Ljubljani, posvetovalna dvorana, z nastopnim spredom:

I. Kako bi se dala omejiti rastoča draginja, in sicer: 1. glede živil in splošnih gospodarskih potrebščin, 2. glede manufakturnega blaga, 3. glede usnja, 4. glede kmetijskih gospodarskih potrebščin, 5. dopustni trgovski dobiček in 6. pobijanje tihotapstva in drugih izrodov v trgovini; II. Interpelacije in morebitni drugi predlogi gospodarskega značaja.

K enketo so povabljeni:

1. Poverjeničstva in oddelki deželne vlade in oddelki centralnih uradov v Ljubljani in sicer: poverjeničstvo za notranje zadeve, poverjeničstvo za kmetijstvo, poverjeničstvo za socialno skrbstvo, poverjeničstvo za pravosodje, gozdarski oddelek, odsek za prehrano, oddelek ministrstva za trgovino in obrt, delegacija ministrstva financ, glavno poverjeničstvo za agrarno reformo ter državni urad zoper navijačce cen itd. v Ljubljani.

2. Obratno ravnateljstvo južne železnice v Ljubljani in inspektorat državnih železnic v Ljubljani, L. ljubljansko delavsko konzumno društvo v Ljubljani, Kongresni trg 2. in delavsko konzumno društvo za Ljubljano in okolico v Ljubljani.

3. Organizacije konzumentov: Nakupovalna zadruga za konzume in produktivne zadruge in zavode v Ljubljani, Gospodarska zveza v Ljubljani, Gospodarska zadruga javnih nameštencev in vpokojencev »Samopomoč« v Ljubljani, Splošna gospodarska zadruga zasebnih nameštencev v Ljubljani, Gospodarska poslovalnica državnih železnic v Ljubljani, Gospodarska poslovalnica južne železnice v Ljubljani, mestna občina ljubljanska, mestna občina mariborska, mestna občina celjska.

4. Organizacije producentov in trgovcev: Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani, Zveza industrijcev na slovenskem ozemlju v kraljestvu SHS v Ljubljani, Zveza trgovskih gremijev v Ljubljani, Deželna zveza kranjskih obrtnih zadrug v Ljubljani, Zveza spodnještajerskih obrtnih zadrug v Laškem, Obrtna centrala v Ljubljani, Jugoslovanska kmetijska zveza, »Ekonom d. d.« v Ljubljani.

5. Narodni svet za Koroško.

6. Gospodarska zadruga v Gornji Radgoni.

7. Zastopniki Prekmurja.

Razprava bo javna in občinstvo bo imelo prost dostop na galerijo posvetovalnice. K točkam I. 1. do 6. bodo predloženi enketi konkretni predlogi v razmotrivanje. Organizacije navedene pod št. 2. do vštete 5. so vabljene, da odpošljejo po dva zastopnika.

Začetek enquete dne 8. aprila ob 9. uri dopoldne.

Dnevne novice.

— Za doktorja prava je promoviral 24. marca na zagrebškem vseučilišču g. Filip Orel, starešina »Danice«. Čestitamo!

— Smrtina kosa. Dne 23. marca je umrla v Kropi po dolgi bolezni Marija Varl, sestra gospoda Tomaža Varl, kaplana v pokolu, v 73. letu svoje starosti.

— Poverjeničstvo Družbe sv. Mohorja za Belgrad je prevzel kat. župnik Vekoslav Wagner (Studenička ulica 12). Belgrajski Slovenci se na to opozarjajo. Rok za vpisovanje traja do vštete 4. apr. t. l.

— Podružnica SZ za kočevski okraj zboruje dne 8. aprila v Kočevju v šoli po prihodu vlaka. — 1. Predava o vzgoji filo-

zof Ambrožič. 2. Važne stanovske zadeve. Pridite vsi!

— Slomškova zveza. Velikonočno sredo sestane v šoli v Mostah. Začetek ob 3. uri popoldne. Na dnevnem redu stanovske zadeve. — Odbor. (k)

— Za današnje čase zelo značilna je pesem dr. Kreka na lepih velikonočnih razglednicah, ki se dobe v trgovinah Ivan Gajšek in Avg. Čadež v Ljubljani. Pesem slove: Ta zemlja nosi naš pečat, naš znoj in naš kri. Iz njenih lesov smo zibke tesali in vanjo dragim grobove kopali. Srce smo v ljubezni ni zapisali. Premila zemlja naš dom si ti, naš dom ostani do konca dni! Grobov je preveč že krog naših koč: Grobovi odprite se! Sedaj je Velika noč!

— Pri poljskem vicekonzulatu v Ljubljani so učni načrti in predpisi visokih šol, katere sprejemajo jugoslovanske dijake, na razpolago v informativne svrhe. Vicekonzulat posreduje tudi pri pošiljavi gmočnih sredstev dijakom, kateri študirajo na Poljskem.

— Grebinj. Da se probudi narodna samozavest in razširi ljudska prosveta na naši najsevernejši meji, se je v Grebinju na Koroškem ustanovila Narodna čitalnica in knjižnica. Ker ljudje, stari in mladi, že pridno segajo po knjigah, prosi Narodna čitalnica in knjižnica v Grebinju vse pospeševalce narodne prosvete na Koroškem, da izvolijo staviti ji na razpolago primerne knjige, tudi nemške, zlasti s lahkim čitvom in jih neposredno vposlati. Imena darovalcev priobčimo v obeh koroških listih.

— Za sirote padlih vojakov občine Šmarje pri Grosupljem ima Oblastna zaščita deca in mladine za Slovenijo v Ljubljani iz neke zapuščinske razprave 3050 K na razpolago. Postavni redniki ali varhi teh sirot naj vložijo nekolikove prošnje do 10. aprila t. l. pri Oblastni zaščiti. Čez 10. april se rok ne bo podaljšal, ker je bil prvi rok že do 1. marca, a se je priglasila le ena stranka. Prošnje morajo biti opremljene s potrdilom župnega urada o očetovi smrti in s potrdilom županstva o bivanju v občini Šmarje.

— Telovadni odsek Orel v št. Vidu nad Ljubljano ponovi v nedeljo 28. marca 1920 zaloigro »Garcia Moreno«. Slavno občinstvo se vabi k obilni udeležbi. Odbor. (k)

— Poljski glavni plebiscitni komitet za Spiž in Oravo prosi vse osebe, katere so doma iz Spiža in Orave in ki so naklonjene poljski republiki, da se priglasijo pri tukajšnjem poljskem vicekonzulatu (hotel »Union«), ali pri poljskem konzulatu v Zagrebu, Boškovičeva ul. 2, da javijo svoje osebnostne podatke. Obenem naznanja poljski glavni plebiscitni komitet, da bodo vsi stroški za potovanje — v času glasovanja — in za preživljanje, ko se bodo mudili tam v svrhu glasovanja, dotičnikom povrnjeni.

— Domžale. Podpisani odbor je bil naprošen od ameriških Slovencev, da naj poslani denar razdeli med potrebne šole obiskujoče otroke, in da ne sme gledati ne na desno ne na levo, da bodo res dobili potrebni otroci. Mi smo vse tako storili, kakor je bilo ukazano. Imenik obdarovancev smo poslali v Ameriko, prepis se pa tukaj hrani. Ako dotični, kateri se čuti, da je prikrašan, piše taka pisma v Ameriko z namenom, da tamkaj bega domačine, ga pozivamo, naj pride z imenom na dan, in smo pripravljeni vse povrniti, kar je kateri neupravičeno dobil podpore, in bomo to njemu izročili. Domžale, 24. marca 1920. Fran Cerar, tovarnar, Franc Končan, ključavničar, Franc Habjan, Jože Košak, Lorenc Podgoršek, Janez Habjan in Janez Pauli, posestniki.

— Železniška zveza Rakek-Hrvatsko. Petnajst let je že preteklo, odkar je zborovalna Loška dolina v Staremtrgu in se posvetovala o železniški zvezi Rakek-Hrvatsko. Ko so govorniki povdarjali velik pomen te zveze za dolino, tedaj so zaorili splošni klici: Proč z železnico, zaslužek nam bo vzela, opustošila se to malo zemlje, kar jo imamo. Porodila se je misel in zopet pokopala za precejšnjo dobo let. Zavihrala pa je vojna vihra in zopet smo mislili, da jo bo država sama zgradila iz potrebe. Toda tudi stara Avstrija je zginele, ne da bi pustila le malo sledu o zvezi Slovenije s Hrvatsko v naših krajih. Kakor pa nas je žalil božja marsikaj naučila, tako so spoznali tudi naši ljudje, da je ta zveza neobhodno potrebna in da brez zveze Slovenije z Hrvatsko in naprej ne more shajati Jugoslavija. Le po tem potu bo mogoče, da se dvignejo gospodarsko tudi ti deli Notranjske in Hrvatske, ki so najbolj zapuščeni, dasi imajo neizmerno bogastvo v gozdovih in so izredno sposobni za razvoj industrije. Vprašanje te zveze je prišlo ljudem v meso in kri, zato so se navdušeno zanimali za razvoj tega vprašanja, ki se je obravnavalo dne 1. marca t. l. v konumni dvorani v Staremtrgu. G. š k r b e c, župan iz Loža je govoril o potrebi te zveze in razvil načrt, po katerem bi se speljala i. s. Rakek, Cerknica, Marlinjak, Grahovo, Bločice, pod Bloško polico, Lož, Staritrč, Mrkovec, Vrhnika, pod Polanami na Babno-polje. Tehnično je zvezo obrazložil inž.

Za g a r iz Splita in nas poneljal iz Babne-

ga polja dalje na Hrvatsko. Zborovalci so z zanimanjem sledili in dali marsikaj pameten nasvet. V imenu Kmetijske zveze je poročal kapl. Demšar, da je Kmetijska zveza že storila svoje korake in priporočila železn. ministru to progo, ki naj bi bila ena prvih, ko se naše finance uredi. — Nato je bil izvoljen odbor 15 mož, ki naj poskrbi razne podatke o izvozu lesa itd. in stopi v stik s sosedi, ki bi se potem cest zvezali s to progo.

— Konec 100 kronskih bankovcev. Iz Belgrada poročajo, da je finančni minister izdal naslednji odlok: Da bi imele vse državne blagajne čas, da izvrše zameno kronskih novčanic v kronsko-dinarske v roku, predpisanem z naredbo l. št. 6354 od 26. febr. t. l., odrejam, da državne blagajne prenehajo sprejemati one vrste kronskih novčanic, ki še niso potegnene iz prometa, 5 dni pred rokom za odtegnitev odgovarjajočih vrst kronskih novčanic. Z ozirom na to se novčaničice po 100 kron prenehajo sprejemati pri državnih blagajnah z 10. aprilom t. l. O tem se naj obveste generalna direkcija državnega računovodstva in vsa ministrstva.

— Za ubogo vdovo s petimi nepreskrbljenimi otroci so nadalje darovali: Neimenovan 10 K. — Neimenovana 10 K. — Neimenovan 50 K. — Neimenovan 50 K. — Gospa Marija Vodopivec, Podgorje v Rožu 80 kron. Gospod Balič Josip, nadučitelj, Stična, 10 K. — Neimenovani duhovnik iz Kranja 10 K. — Bog plačaj stoterol!

— Produktivna zadruga čevljarjev za Slovenijo naznanja svojim članom, da se bo v nedeljo dne 28. marca ob 9. uri dopoldne prodajalo, oziroma oddajalo usnje v običajnih prostorih, Spodnja Šiška 30.

— Strašna nesreča v Ložu. V Ložu so se igrali na kupu hlobov otroci, kar eksplozivna granata; posledice so strašne: trije otroci so mrtvi, več jih je pa nevarno poškodovanih.

— Vlom v Vagenšperku. Poročali smo, da so vlomili zločinci v graščino Vagenšperk, iz katere so odnesli raznega blaga v vrednosti 149.555 kron. Orožnikom se je posrečilo, da so vlomilce izsledili in zaprli.

— Vlom v davčni urad v Črnomlju. V noči od 12. na 13. je bilo vlomljeno v davčni urad. Vlomilci so ukradli vlomilno orodje pri kovaču v Črnomlju in ga pustili v davkariji. V blagajno se jim vlom ni posrečil, pač pa so odnesli iz predalov pisalnih miz 1228 kron, povečevalno steklo, izdelano v črn aluminij in 8 škatlic vžgalic.

— Zvit ptiček je Jakob Pichler, kateri je bil pri ljubljanski deželni sodnji obsojen na 4 mesece ječe, ker je izvrševal razne goljufije z listinami in si je na Koroškem tudi nadal naslov nadporočnika.

Ljubljanske novice.

Ij Mohorjeve knjige. Ker morajo poverjeniki že s prvim aprilom odposlati naročnike Mohorjevi družbi naj naročniki takoj pridejo po knjige in plačajo novo naročnino. Po Koledarje naj gg. poverjeniki iz ljubljanske okolice tako pošljejo v stolno župnišče.

Ij Predavanje »Zveze služkinj« se vrši v nedeljo 28. marca popoldne ob 5. uri po opraviilu v stolnici. Članice se pozivljejo, da se predavava v obilnem številu udeležje. (k)

Ij I. komorni večer godalnega kvarteta Zika se vrši v torek, dne 6. aprila ob pol osmih zvečer v veliki dvorani Narodnega doma. Kvartet je z odličnim uspehom nastopil v Ptuj. Podrobnosti o zanimivem večeru slede. (K)

Ij Namesto venca na krsto umrlega pisarniškega ravnatelja Ivana Finka, darovali so finančni uradniki in uslužbenci K 438, od katerih se je polovica naklonila Jugoslovanski Matici, polovica pa Društvu za oslepele vojake.

Ij Uradne ure pri deželnem in okrajnem sodišču v Ljubljani bodo od aprila dalje od 8. do 12. in od 15. do 18.

Ij Tedenski izkaz o zdravstvenem stanju mestne občine ljubljanske od 14. do 20. marca 1920. Število: novorojencev 9, umrlih 37. Od umrlih je domačinov 20, tujcev 17. Umrlj so: za otročico 2 (vmes 1 tujka), za jetiko 10 (vmes 3 tujci), vsled nezgode 3, vsled samomora 1, za različnimi boleznimi 20, za pljučnico 1. Za nalezljivimi boleznimi so oboleli, in sicer: za otročico 2 (vmes 1 tujka), za ošpicami 2, za skrlatico 1, za gripo 4.

Ij Obsojeni verižniki. Nadkomisar Gerzinič je obsodil trgovca Demšarja Loro v Kolodvorski ulici 35 na 6000 kron globe in na 3 tedne zapora, ker je verižil z blagom in z valuto; kupil je od verižnika Faraninija v Trstu 400 ovojev svilenege sukanca, ga prodal naprej in zahteval plačilo v lirah; 399 ovojev zapade. — Na 10.000 kron je bil dalje obsojen Gildo Bozovič, kateri je stanoval več časa v hotelu Tratnik, ker je verižil z manufakturo. Dobil je tudi »popotni list« v Trst. — Na 300 kron globe in 5 dni zapora je bil obsojen Herman Majdič iz Kanfanara, ker je trgoval z valuto. — Vzklicni senat je potrdil sodbi, s katerimi je osrednji urad proti verižništvu obsodil

Rudolfa Lorberja na 3 dni zapora in Vinko Flerina na 1 teden zapora in 1000 kron globe.

Ij Nedostatki v poslopiju policijskega ravnateljstva so zelo veliki, prostorov tako primanjkuje, da sede v nekaterih uradih kar 4 uradniki. Policijski zapori se nahajajo v jetnišnici deželnega sodišča, aretirane osebe se morajo zato voditi k zaslišavanju po mestu sem in tja, kar je iz kriminalističnih in estetskih vidikov nedostojno. Potrebno je novo poslopje, katero bo vstrezalo vsem zahtevam. Primerna bi bila za policijsko poslopje nekdanja Mahrova šola, na katere dvorišču bi se zgradila jetnišnica, ker bi dobili tako ne za preogromno vsoto praktično uporabljivo novo poslopje za policijsko ravnateljstvo v Ljubljani.

Ij »Molčečnost«. Pred deželno sodiščo se zagovarja Josip Jurca, sin lesnega trgovca v Postojni, kateremu očita obtožba, da je pisal 1. julija 1919 Mariji Vovkovi pismo, v katerem jo je pozival, da naj pošlje v dveh dneh na naslov poštno številko »Molčečnost 3000«, Ljubljana, znesek 3000 kron, sicer da bo vse izdal o njenem možu, češ da je njen mož v Dravljah flugmotorje in dinamo pobral in berako v Šiški zalgal. Pismo je izročila Vovkova dr. Azmannu, kateri ga je izročil najprej šefu vojne policije, ki je potem kot odgovor na navedeno izsiljevalno pismo napisal pismo pod šifro »Molčečnost 3000« in ga oddal na pošto. Vsebina pisma: cel odgovor se je glasil: »Na svidenje pri vojaški policiji.« Po pismu je prišel 6. julija 1919 na glavno pošto mornariški akademik Ferdinand Švelc, kateri je bil pri tej priliki prijet in aretiran. Švelc je nato izjavil, da ga je poslal po pismo neki človek, ki se mu je predstavil pod imenom Alfonz Keller, šofer iz Šiške. Vojaška policija je aretirala Jurca 5. avgusta 1919; pri konfrontaciji z njim je izjavil Švelc, da je Jurca identičen z onim Kellerjem, kateri ga je poslal po odgovor. Pri razpravi Jurca najodločnejše zanjaka, da bi bil pisal pismo in da niti Švelca ne pozna. Kot priča zaslišana Marija Vovko še nikdar ni videla Jurca, pač pa pozna Švelca. Zaslišita se sodna izvedenca cesarski svetnik Franke in primarij dr. Robida. Cesarski svetnik Franke: »Prepričan sem, da ni pisal grozila pisma Jurca, marveč Švelc; primarij dr. Robida: »Grozilo pismo je pisal Švelc.« Dr. Žavri pravdnik dr. Ogoreutz: »Odstopam od obtožbe, nakar razglasi prvomestnik senata nadsvetnik Žebre oprostilno razsodbo.

Ij Ukradeni prednji del kočije. Žerovnik Janez iz Vokelj in France Dolžan sta ukradla sedlarju Jos. Razingeru prednji del kočije in ga zakopala v gnoj na dvorišču hotela Vega v Spodnji Šiški. Deželno sodišče v Ljubljani je obsodilo zato Žerovnika v 8 in Dolžana v 3 mesece težke ječe.

Najnovejša poročila.

Telefonsko poročilo »Slovenca«.

IZJAVA NARODNEGA PREDSTAVNIŠTVA O JADRANSKEM VPRAŠANJU.

Belgrad, 26. marca. Današnja seja narodnega predstavništva je bila enodušen protest proti italijanskim zahtevam na Jadranu in proti demokratsko-socialističnemu bloku, ki je jasno dokazal, da mu je več za svoj strankarski cilj, kakor za življenjske koristi našega naroda.

Belgrad, 26. marca. Ko je bil v današnji seji narodnega predstavništva prebran zapisnik zadnje seje, je poslanec Petrovič vprašal predsednika Pavloviča, zakaj se ni sestavil interparlamentarni odbor, ki bi pripravil manifestacijsko sejo radi Jadrana. Predsednik Pavlovič je odgovoril, da je pozval vse parlamentarne klube, da sestavijo odbor za rešitev jadranskega vprašanja. Odzvali so se vsi klubi razen demokratov in socialistov. Ta izjava je izzvala v parlamentu velikansko ogorčenje.

Belgrad, 26. marca. V današnji seji narodnega predstavništva je namestnik ministra za zunanje zadeve dr. Spalajković poudarjal nevarnost zunanje položaja ter dejal, da danes ni na dnevnem redu vprašanje strankarskih razmer, marveč vprašanje koristi našega naroda. Italijani so poudarjali, da se srbski del ne briga za rešitev jadranskega vprašanja. Zato moramo protestirati in biti edini v tem vprašanju. (Gromovito pritrdjevanje.)

Belgrad, 26. marca. Za Spalajkovićevim govorom se je pripetila značilna dogodba. Poslanec Gostinčar je zabrusil demokratskemu poslancu, ki je v imenu demokratske zajednice protestiral proti govoru Petroviča, da so vsi tisti izdajalci ki danes bolj poudarjajo strankarstvo nego narodno vprašanje. Gostinčar je poudaril, da bi ostalo pod Italijani nad 1 milijon naših ljudi in da ves narod obsoja tiste, ki s svojim zagrizenim strankarstvom škodujejo ja-

dranskemu vprašanju. Poslanec Pečić, ki je v imenu demokratov govoril, je hitro podal izjavo, da hočejo demokrati sodelovati pri delu, ki brani jadransko vprašanje. Nato je govoril o jadranskem vprašanju poslanec Spinčić.

Belgrad, 26. marca. Na današnji seji narodnega predstavništva se je izmed petih poslancev demokratske zajednice, ki so bili navzoči, posebno odlikoval poslanec dr. Pertić, ko je med razpravo o jadranskem vprašanju zaklical poslancem Spinčiću, Šimraku in tovarišem, da so komedijanti. Ta medklic, ki je pal v navzočnosti italijanskega poslanika, je izzval velikansko ogorčenje.

Belgrad, 26. marca. Posebno se je opazilo na današnji seji narodnega predstavništva, da ni bil navzoč dr. Smolčak, ki je vedno predlagal, naj se priredi manifestacijska seja za jadransko vprašanje. K temu je treba pripomniti, da je dr. Smolčak še danes delegat naše mirovne delegacije.

DEMOKRATSKE NAKANE.

Belgrad, 26. marca. Zdi se, da demokraci na jutri pripravljajo napad na vladu. Predsednik Pavlovič je svetoval vsem vladnim poslancem, naj gredo domov, med tem ko so bili vsi demokratski poslanci pozvani v Belgrad, da preglašujejo in tako vržejo vladu.

VLADA TRDNO STOJI.

Belgrad, 26. marca. Politični položaj je sledeč: Vlada stoji trdno. Ne uživa samo zaupanja naroda, marveč tudi krone. Vlada tudi danes naglašala delo v parlamentu ter bo ostala na tem stališču tudi naprej. Vkljub vsem spletkam demokratov bo vlada delovala s parlamentom in mu bo dala na glasovanje vse predloge, kar ima večino. Demokrati spletkarije povsod, da bi vrgli vladu, s pomočjo Balugdiča tudi na dvoru, pa jim tudi tam ne verujemo, ker vedo, da se bratijo s komunisti.

DEMOKRATI OBSTRUIRAJO.

Belgrad, 26. marca. Demokrati ne obstruirajo samo parlamenta, marveč tudi parlamentarne odbore. Tako ustavní odbor vesled odločnosti demokratov in socialistov zopet ni bil sklepčen. Poslanci ostalih skupin so zahtevali od predsednika, naj jih ukori, sicer bodo sami delali, ne ozirajoč se na demokrate in socialiste.

OBČINSKE VOLITVE NA HRVATSKEM.

Varšice, 26. marca. Pri občinskih volitvah v Motičini je po hudem boju s komunisti zmagala ljudska stranka. Dobila je vse mandate.

BORZNA POROČILA.

LDU Zagreb, 26. marca. Devize: Berlin (denar) 225, (blago) 230; Bukarešta 230—290; Praga 205—210; Dunaj 70—72. Valute: dolarji 16.400—17.000, avstrijske krone 67—68, levi 205—212, carski rublji 216—224, češkoslovaške krone 195—200, angleški funti 580, francoski franki 12.000—12.050, napoleon-dorji 600—620, marka 243—250, leji 265—25, lire 880—900.

Turistika in šport.

S. s. k. Sparta. Vsi člani fotbalske sekcije se pozivljajo, da se sigurno udeležijo sestanka, ki se vrši v nedeljo 28. t. m. ob 14. uri popoldne pri Novem svetu na Gosposvetski cesti. Na dnevnem redu je sestava moštev in določitev dres. (k)

Orlovski vestnik.

Narščaj Orla Ljubljana vabi vse prijatelje mladine k prireditvi, ki se vrši v nedeljo, dne 28. marca ob štirih popoldne v Ljudskem domu. Spored: Deklamacija: Soči. Veseli pastir. Češke proste vaje za narščaj. Fr. S. Finžgar: Ptičji kralj, otroška igra. — Vabimo. (k)

Dijaški vestnik.

d Prireditve Slovenske Dijaške Zveze v četrtku v Unioinu je posetil med drugimi prevzvišeni vladika dr. Jeglič, nadalje g. poverjenik prof. Remec in mnogo zavednega krščanskega ljudstva, ki je zasedlo dvorano do zadnjega prostora. Občinstvo se je veselilo z dijak in dalo temu veselju duška zlasti ob govoru g. župnika Finžgarja. O pevskih točkah prinese »Slovenec« prihodnji obširnejšo kritiko. G. pevovodja Marij Kogoj je prejel v znamenje hvalečnosti šopek nageljev v dar. Župančičevi »Nasla beseda« in »Dies irae« je deklamiral tov. Lavrič res z umevanjem, dijaški orkester pa je sviral cel večer pod vodstvom g. Kučere. Glavno zaslugu za izvrstno uspehi večer pa imajo vsekakor naše gospe. Ker se ne moremo zahvaliti vsakomur posebej, izvršimo na tem mestu svojo prijetno dolžnost. V prvi vrsti velja naša zahvala pokroviteljici, preblagi gospe Mari dr. Brejčevi, nadalje vsem gospod in so ves večer de-

lale v buffetu: gg. dr. Bartolovi, prof. Dolencevi, Koširjevi, Menardičevi, Ogrinovi, prof. Remčevi, Seršetovi, posl. Sušnikovi, Tomazičevi ter gđ. Krevki in Strahovi, ki so tudi z darili obogatili buffet. Zahvalujemo se vsem drugim gospod, ki so darovali pecivo: gg. prof. Gogalovi, dr. Gosarjevi, Jegličevi, Kregarjevi, Mazovčevi, dr. Natlačenovi, dr. Puntarjevi, ing. Remčevi in dr. Šarabonovi, ter vsem gospodičnam, ki so stregle v dvorani. Hvalo smo dolžni g. pov. prof. Remcu in g. ravnatelju Gogali, ki sta šla nam v vsakem oziru na roko. — »Ljubljanska srednješolska organizacija« SDZ.

d Sastanak predstavništva »Jugoslovanske Katoličke Dačke Lige«. Na 26. i 27. marca o. g. održaje se u Zagrebu sastanak predstavništva J. K. D. L. Delegates šalju sledeća društva: Akademika; »Dan« — Beograd; »Danica« — Ljubljana; »Domagoj« — Zagreb; »Jug« — Wien; »Krek« — Praha. — Akad. prosvetna: »Martić« — Sarajevo; »Pavlinović« — Split; »Strossmayer« — Đakovo. — »Slov. Dijaška Zveza« — Ljubljana. — Svetovni bogoslovski zborovi u Zagrebu, Đakovu, Senju, Sarajevu, Zadru, Ljubljani i Mariboru. — Franjevački bogoslovski zborovi »Dunsott« — Zagreb; »Ferkić« — Cirkvenica; »Bonaventura« — Dubrovnik; »Milovan« — Makarska. — »Alvinac«, zbor dominikanske mladeži u Dubrovniku. — Srednješkole zastupa srednješkolski sekretar J. K. D. L. i zastupnik Dačke Centrale — Ljubljana. — Svako navedeno društvo ima pravo, da išalje dva delegata. U slučaju da je nemoguće poslati dva, dosta je i jedan, koji ima dva glasa. Sastanku je svrha, da provede započeto delo oko stvaranja jedinstvene organizacije jugosl. kršč. daštva. Sva pitanja, koja stoje s tim u vezi — bit će rešena i pretrčena u koliko je moguće, konačno osim toga ima da se stvori što zgodniji projekat za organizaciju rada u velikim praznicima. Detaljne informacije o programu za sastanak, kao i o desda prispelim predlozima može zahtevati svako društvo od svog sekretara u »Ligi«.

d »Zora«, gođ. XXII. (1919/20), broj 4.—5. upravo je išala. Sadržaj: Članci: Marko Vunić: Mrtvi vitez. — Janko Kralj: Narodnost in nadnarodnost. — Gr. Blažević: Uloga našeg seljačkog staleža. — Joža Barle: O zadružništvu. — Momčilo Smiljanić: Patrijar Fotije. — Dr. Pero Rogulja: Među Slovincima. — Mihajlo Firak: Impresionizam i ekspresionizam u modernoj umjetnosti. — Duhovno življenje. — Književnost. — Beleške. — Prvo cvijeće: Antov Vodnik: V pomladanskom vetru. — Đuro Sudeta: Majci. — Đuro Sudeta: Na selu. — Ciril Jeglič: V pokoiu. — Anton Vodnik: Mistični ples: Beatrice v hrepenenju. — Anton Vodnik: Nelepe žene plač. — Roza Veny: Padaju... — Roza Veny: Veni... — Đuro Sudeta: Oči. — Đuro Sudeta: Jesenske ulice. — Lotyš: Gozdni motiv. — Jože: Lahna misel na zimskem izprehodu. — Listnica uredništva.

Prosveta.

pr Mrak, V nedeljo ob osmi uri zvečer se bo vršila na Ljudskem odru ponovitev Peter Petrovičeve drame »Mrak«, v kateri gostuje v vlogi Ilija Vujina g. Milan Skrbinek. Predprodaja vstopnic v trafiki gospe Modiceve v Kopitarjevi ulici in v prodajalni Nove založbe na Kongresnem trgu.

pr Cerkven koncert. (Poročilo o tem koncertu se je vsled neljube pomote zakasnilo. Op. ur.) Cecilijino društvo za stolno župnijo v Ljubljani je priredilo dne 10. marca po dolgem presledku zopet cerkven koncert. Kljub majhni agitaciji (par časopisnih notic brez lepakov) nalačeno polna stolnica je na eni strani pokazala, da ljubljansko občinstvo ne išče samo koketujočih popevk, kar se včasih tako neljubo pokaže pri posvetnih koncertih, temveč ima smisel tudi za globoko-resno cerkveno glasbo, na drugi strani pa je nad vse obilna udeležba dokaz, da se te vrste koncerti prereditko vrše.

Izmed pevskih točk v tem koncertu je bila najslajnejša točka dr. Kimovčeva »Staroslovenska maša« za mešani zbor s spremljevanjem orkestra in orgelj. To je v modernem slogu zgrajena skladba, v svojem začetku (Gospodine, pomiluj) nad vse preprosta in mirna potem raste z veliko silo v Slavi in posebno v Veri, doseže višek v »Svete«, ki je silno veličasten in se potem izpremeni v mehko nežnost v »Blagoslovljena«. Instrumentacija je zelo samostojna, pestra in dosega posebno v Veri, ki je poleg »Blagoslovljena« najlepši del skladbe, mogočen učinek. Zbor je pel zelo precizno, dobro niansirano, v kolikor je to primeroma majhnemu zboru pri močnem orkestru mogoče.

Sattnerjeva »Blažena noč« je mehko občutena, skoro sladko-sentimentalna skladba, ki skoro nehoti pričara v človeško srce skrivnostna čustva božične noči. V ljubki melodioznosti, ki pa nikdar nima niti sence neokusnosti na sebi in je obenem odeta v najprijetnejšo harmonijo, je Sattner — se zdi — največji moister.

Dr. Kimovčeva velika antifona »Zdrava, o nebes Kraljica« je preprosta cerkvena skladba, kateri bodo kos tudi manjši zbori. Zelo mogočna skladba je Premrlava: Razglašenje Gospodovo. Zložena je v modernem slogu, iz katerega — kakor pri Premrlavi velikokrat — zazveni večkrat prava ljudska cerkvena melodija, kar dela Premrlavo sicer večkrat težke kompozicije tako privlačne in domače.

Izmed instrumentalnih točk je bila najslajnejša trodelni Rheinbergerjev koncert za orglje v G-molu s spremljevanjem orkestra. Pri tej točki je dirigiral z veliko spretnostjo in preciznostjo kapelnik dr. Josip Čerin, na orglje pa igral stolni kapelnik g. Stanko Premrl, ki je znal pokazati šenklaške orglje (eden izmed najboljši tovrstni instrument v Sloveniji) v vsem sijaju in pestrosti. Dasi je bila ta točka najdaljša, je bilo vsem udeležencem brati na obrazu, s kako napetostjo sledi izvajanju. Zelimu le, da bi bile tudi pri prihodnjih cerkvenih koncertih te vrste skladbe na sporedu.

Zelo ljubezniva in nežna je bila Bossi-jeva orgljska skladba: Noč.

Šenklaškemu zboru pa iz srca čestitamo na lepem uspehu in želimo, da bi nam zopet kmalu podal toliko užitka kot pri tem koncertu. Iv. N.—n.

pr Koncert »Glasbene Matice« je spravljen v dvorano množico ljudstva, da je človek ob koncu moral vzeti vse svoje sile na pomoč, da je prišel na ulico. S tem edinim izhodom iz tako prostrane dvorane je zares križ.

V letošnjem koncertu »Glasbene Matice« smo slišali dvoje skladb Emila Adamičeva, eno izvirno za zbor in eno za en glas s klavirjem v Pavčičevi prireditvi za zbor. Ta skladba je kakor je bilo slišati s Pavčičevim prireditvijo skoro gotovo nekoliko pridobila, dasi absolutno dobra umetnina še s tem nikakor ni postala. Od »Jezdeca« nekoliko bolj zamišljena ali bolj rečeno napravljena je »Bela breza se zlomila«, ki sicer tudi ne najboljše reprezentira pristnost Adamičeve umetnosti, a bi bil vendar prej pripravljen, večkrat slišati jo kakor Premrlavo vglasbitve »Jugoslovanske himne« in bržkone tudi raje kakor »Zbor ciganov« iz D. J. e n k o v e pevoigre »Vračara«. Prvo teh dveh skladb so dali s spremljevanjem orkestra, vendar se zdi, da skladba nikakor ni komponirana za orkester, ne potem kako je osnovana, pa tudi ne po uporabi orkestra, ki ima podatki le neke vrste spremljevanje. Kompozitorno se mi zdi šibkejša od teksta, v katerem je mnogo več pristnega entuziasma kakor v skladbi, v kateri najdemo precej obrabljenih pokretov, a premalo vznemetenosti. Par dobrih mestec ni moglo skozi celo skladbo obdržati našega interesa, in Makabejci napreje so nam na koncu prihiteli na pomoč, a bilo je že prepozno. »Zbor ciganov« je prav nedolžna skladbica, ki nas ne zgane, ki ji pa ne moremo očitati nič zalega. Od Antona Lajovica sta bila na sporedu dve skladbi iz op. 2., od katerih moramo zlasti »Črno lutnjo« prištevati k skladbam polnim izrazitosti. Premrlava »Solčna pesem sv. Frančiška«, ki je topot prišla pred nas, pomnožuje predvsem število onih del, ki poleg zbora zahteva orkestra in pa solistov. Slovenska glasbena literatura ima eno delo za zbor in orkester, ki se mu mora pripisovati visoko umetniško vrednost, to je Lajovičeva »Gozdna samotna«. Tako znamenitega dela za zbor, orkester in še soliste za enkrat ne moremo zaznamovati, niti ne s »Solčno pesmijo sv. Frančiška«, ki bi po globokosti besedila bila primerna postati kaj podobnega. Skladba je imela precejšen zunanji uspeh, zdela se je, kakor da občinstvo v aplavzu odobrava komponiranje daljših stvari, kar nikakor ne moremo grajati. Natančnejšemu opisovanju se hočem na tem mestu izogniti zlasti, ker bi to raje storil po bolj izrazitem predavanju kakor je bilo prošli ponedeljek. Moje upanje je, da se to zdoji ob ponovitvi. Na vsopredju je bila še Fibichova »Romanca« in pa »Nesrečna vojna« Vit. Novaka, interesantni skladbi, od obeh v prvi vrsti Novakova. Predavanje skladb brez orkestra je bilo tem boljše, čim šibkejša so bile kompozitorne skladbe. Zato je žel Adamičev »Jezdec« toliko aplavza, da so se proizvajajoči čutili nagnjeni ponoviti ga. Zato pa je Lajovičeva »Črna lutnja« pod taktirko g. Hubada izgubila vso izrazitost. Bila je vzeta v odločno prehitrem tempu. O izvajanju Solčne pesmi moram reči, da ni dosegalo umetnine. Razen tega so bili solisti spremljani premočno, zlasti g. Levor, ki smo ga komaj čuli. Gđ. Zikovo smo slišali vsaj nekoliko. Približno isto velja o Fibichovi »Pomladni romanci«. Orkestralni del romance je bil podan dokaj malomarno. Nekoliko boljše je bilo z »Nesrečno vojno«, ki se je dala razmeroma dobro. Če bo ob ponovitvi tako predavano tudi vse ostalo, bo moralo biti naše zadovoljstvo zelo veliko. Marij Kogoj.

pr G. Milan Skrbinek je podpisal s celjskim gledališčem pogodbo, na podlagi katere sprejme ravnateljstvo gledališča za čas od 1. marca t. l. za sezijo 1920/21. G. Skrbinek se bo preselil v Celje kmalu

po praznikih, da uprizori z diletanti še nekaj predstav, ustanovi dramatično šolo ter se pripravi za prihodnjo sezijo.

Gospodarstvo.

Dr. Ivan Černe, Ljubljana.

Dedščine v Ameriki.

Dobivam dan za dnem v svoji Gospodarski pisarni razna vprašanja za posredovanje v zapuščinskih stvarih v Ameriki, ter smatram zadevo teh ameriških dedščin za tako važno, da moram o tem spregovoriti javno, ker je nujna potreba, da se raditega ukrene od naše delegacije ministrstva financ v zvezi z drugimi pokrajinskimi delegacijami in z ministrstvom zunanjih zadev skupna akcija, ki naj dovede do zaželjenega uspeha.

Ako govorim o dedščinah v Ameriki imam v mislih dvojne premoženjske skupine; običajne zapuščine premoženja naših rojakov v Ameriki tukajšnjim svojcem in pa zapuščine iz naslova zavarovalnic pri ameriških podpornih društvih in zavarovalnih družbah. V glavnem in posebno za svojece naših izseljencev pridejo v poštev pravzaprav le v drugi vrsti navedene podpore in zavarovalnine, ki pa vsled velike množine naših izseljencev, ki so skoro vsi zavarovani pri slovenskih podpornih društvih v Ameriki, kakor tudi vsled okolišnosti, da se je precejšnje število naših rojakov udeležilo vojne v ameriški vojski ter so morali biti zavarovani, lahko presega kak milijon dolarjev. Kaj bi pomenila ta svota v našem denarju, bodisi kot kritje za izdane bankovce in zlata rezerva — dolar ameriških zedinjenih držav moremo pač smatrati mirno za zlato rezervo —, ali pa za kritje naših nakupov v Ameriki, mesto ameriških kreditov oziroma tudi poleg kreditov. V prvem slučaju bi dobil naš novi denar takoj zdravo podlago, saj je ameriški dolar pač edina zdrava valuta, ki je na ta način za nas dosegljiva, ter bi lahko v kratkem času precej ozdravelo naše bolno, težko bolno denarništvo tako, da bi se naša jugoslovanska krona lahko merila z liri in eventuelno tudi s francoskim frankom.

Najprvo hočem na kratko obravnavati zavarovalnine slov. podpornih društev ameriških, nato pa nekoliko izpregovoriti o zavarovalnicah pri ameriških zavarovalnicah, ter pripomnim, da radi običajnih zapuščin naših rojakov ni omenjati nič posebnega, razen to, da so bile tekom vojnih let kot zapuščine sovražnih državljanov zadržane v Ameriki in naložene po državnem ukazu v posebnih depotih. V glavnem bode rostopke glede istih prav tak, kakor radi drugih ter vsled tega lahko preidem takoj na podpirne zavarovalnine podpornih društev. Teh je v Ameriki precejšnje število pod različnimi imeni v raznih državah ter imajo poleg moralne podpore našim rojakom, v glavnem namen zavarovalnic za čas nesreč in neugod. Člani teh podpornih društev vplačujejo po malih zneskih svoje članske prispevke ter pridobijo po gotovem času pravico do gotovega zneska, povečini v slučaju kake neugode ali smrti. Velika večina naših izseljencev je zavarovana oziroma bolj rečeno včlanjena pri teh podpornih društvih, ki vršijo svojo nalogo z večjim ali manjšim uspehom v prid svojim članom. Rev. Trunk jih omenja nekaj v svoji knjigi »Amerika in Amerikanci« ter jim priporoča boljše trgovsko vodstvo; morebiti bi bilo tudi primerno, da se združijo te »podpirne enote« v veliko zvezo enot, ker bi se z ujedinenjem povečala njihova moč in bi bilo zvezi mogoče tudi velikopotezne akcije vršiti. Zveza bi lahko tudi strokovne sile vezbala za vodstvo podružnic, s čimer bi se trgovinska in praktična smer poglobila. Sicer pa bodo praktični Amerikanci gotovo našli za svoje organizacije ono pot, ki se njih irazmeram najbolj prilagaja in je za njih razvoj najprikladnejša.

Iz več slučajev, ki jih imam v rokah, izprevidim, da je bil tekom vojne postopek v Ameriki pri izplačilu podpor — posmrtnim članom podpornih društev sledeč. Ako je umrl ali se ponesrečil naš rojak ter je podporno društvo imelo izplačati »posmrtnino« v Evropi, ni smelo tega storiti, marveč se je morala svota založiti v Washingtonu upravniku sovražnega premoženja. Bilo je to napravljeno slično kot pri nas, kjer je istotako obstojala prepoved izplačila sovražnim državljanom. Iz pomanjkljivih informacij ne morem izprevideti, ali je obstojalo za celo Unijo eno samo mesto t. j. v Washingtonu za založbo, ali so v posameznih državah državni uradi poslovali tudi za take depote. V tem zadnjem slučaju, bi nekaj časa trajalo, da bi dobili kontrolni pregled o vseh teh založbah za naše državljane; ako je bilo pa edino mesto založbe v Washingtonu, bo zadevo lahko urediti. Postopati bi bilo takole: Kdor izmed naših je že obveščen o kaki dedščini v Ameriki, naj bi to naznanil kakemu tukajšnjemu centralnemu mestu n. pr. finančni delegaciji, nakar bi le-ta stopila v stik z drugimi delegacijami v svrhu ugotovitve skupnih takih zahtev v Ameriki. S temi podatki bi bilo zunanemu ministrstvu mogoče potem našega poslanstva pri ameriški vladi intervenirati za izplačilo dedščin upravičencem

in obenem zagotoviti s posebnimi kantelami in varnostnimi odredbami, da se dragocena ameriška valuta ne poizgubi po spekulacijskih kanalih. Le na ta način pride lahko v dobro za namen, ki sem ga navedel gori, kot delna podlaga emisijske banke ali pa za plačilo naših nakupov v Ameriki.

Prilika, ki se nam nudi sedaj, ne sme biti zamujena, kakor smo jo zamudili za organizacijo denarnih pošiljatev naših Amerikancev in sploh ureditev prevoza naših rojakov iz Amerike. To je tudi ena naših poglavitnih finančnih pogrešk, da nismo poskrbeli za pravičen pritok ameriške gotovine in njeno porabo za fundiranje valute. Stotine milijonov so izgubljene in dober ameriški dolar smo pustili domačim spekulantom zamenjati za prgišče malovrednih bankovcev Avstrijske republike in Madžarske, kakor nam to potrjujejo najnovejša zagrebška odkritja. O tem žalostnem poglavju o priliki nekaj več.

To bi bilo omeniti glede zneskov založenih od raznih podpornih društev v Ameriki in glede običajnih dedščin svojcev naših Amerikancev, v kolikor so oboji morali biti založeni pri upravniku sovražnega imetja v Washingtonu in eventuelno tudi drugje v Unii. Obravnavati pa imam še eno vrsto dedščin v Ameriki, to je ono po padlih rojakih, ki so služili v ameriški vojski. O tem je nekaj bilo objavljeno v »Slovenecu« dne 18. sept. 1919 ter radi daljše dobe, odkar je ta članek izšel, ponovim bistveno. Gre v tem članku za potrdila, ki jih dobivajo ljudje, kojih sinovi ali sorodniki so se bojevali v vojski Združenih držav ameriških, o njihovem zavarovanju ali polici (Certificate of Insurance), ki jih razpošilja »Oddelek za zavarovanje za vojni riziko« pri finančnem ministrstvu (Bureau of war risk insurance, Treasury Department, Washington D. C. USA.) Ta potrdila se glasijo na osebe, katerim je namenil sorodnik-vojak v slučaju svojega padca ali invalidnosti rento ali gotovo zavarovalnino ter se pozivlja naslovljenca potrditi zavarovancu prejem zavarovalne listine in eventuelno pravo ime, ako bi bilo ime na certifikatu nepravilno. Konečno se pozivljeo naslovljenci, da naj naznanijo gori navedenemu uradu, če je zavarovavec padel ali umrl v vojni ali postal invalid. Toliko članek o tem potrdilih. Od takrat nisem več čital ničesar v naših listih, dasi bi bilo potrebno in je stvar vredna govora. Navodilo na teh zavarovalnih certifikatih omenja, da naj naslovljenci sporoče uradu za vojno zavarovanje, ali je zavarovavec padel, v vojni umrl ali postal invalid. V zadnjem slučaju je verjetno, da bo zavarovavec obvestil o svoji invalidnosti onega, v čegar korist je zavarovan, ker bo dobil potem njega rento, v prvih dveh slučajih je to težko ali pa celo nemogoče. Predvsem radi poštinih razmer, ki še danes poštni promet z Ameriko napravljajo tako nesigurnim, da se niti ne ve, če dospejo priporočena pisma, v drugi vrsti pa vsled tega, ker pošta za časa vojne sploh ni delovala ter bi svoji o padcu ali smrti ameriških rojakov ne bi mogli biti obveščeni. Poizvedbe bi bile mogoče šele sedaj ter bi morala za to dati država na razpolago sredstva, ker se bo vsa akcija izvršila posredno v njeno korist in tudi stroške lahko zopet dobi pri izplačilu zavarovalnin. Dognati bi bilo torej predvsem število naših rojakov, ki so se bojevali v ameriški vojski, koliko se jih je vrnilo in kje so ostali drugi ter usodo istih. Popis zavarovalnih certifikatov v primeri z uradnimi sezname o padlih, ranjenih in pogrešanih ameriške vojske nas hitreje privede do rešitve tega vprašanja, kakor se vse to vidi na prvi pogled.

Tudi to more izvesti država s svojim zastopstvom zunaj brez težkoč in z dobrim uspehom. Nadalni korak je zopet isti kot zgoraj: da se zasigura tuja valuta. Iste varnostne odredbe nas dovedejo lahko do tega, da niti en dolar ne bo šel napačno pot. Zadeva je nujna, treba je iti takoj na delo. Marsikdo v bedi težko čaka rešitve iz Amerike in nič manj je ne potrebuje naše denarništvo.

g Obratno ravnateljstvo južno železnice nam poroča: Odkor se vrši naš promet preko edine železniške žile, ki veže sever in zahod z vzhodom preko Zidanega mosta, Siska, Vinkovcev in Belega grada, porajajo se neprestane težkoče. Južna železnica posveča neprestano največjo pozornost temu vprašanju. Posrečilo se jej je kolikortoliko dosedaj, da je mogla obvladati potniški in blagovni promet. Pomanjkanje premoga, carinarjenje z neštetimi utemeljenimi in pretiranimi zahtevami, potem pa tehnične težkoče, ki tiščijo k tlom zlasti proge hrvatskih železnice, so prisilile južno železnico k raznim omejitvam zlasti v prometu robe. Deloma je bilo treba ustaviti dotok tovarov sploh, deloma pa le v posameznih slučajih in le za gotove proge. Toda tudi tu so se izdajala izjemno, po potrebi in kakovosti robe vsikdar transportna dovoljenja. Omogočanje prometa na splošno, še posebej pa obziri na domačo trgovino v Sloveniji, ki ne bi smela trpeti vsled prenapolnitve hrvatskih tovarov, so vodili ravnateljstvo južne železnice do

omenjenih odredb. Žalibog so pretkane firme raznih velešpekulantov znale preprečiti tudi te odmerjene zapreke in danes smo glede ovir v železniškem prometu robe že skoraj tam, kjer je proga vzhodno Zagreba že dalje časa. Na razne spedijske tvrdke v večjih križiščih dohajajo v zadnjih tednih nešteti vozovni nakladi iz severa. V resnici je namenjena vsa ta roba za Zagreb in preko Zagreba. Roba je naslovljena navadno zopet spedijsko ali tujo tvrdko na medpotu od Špilja do Zagreba, da celo v Ljubljano. Tu čaka, da se prenapolnjena končno vendarle mora odpotovati v namenjeno smer. To postopanje je po obratnem pravilniku dopustno, dela pa se na ta način ogromna škoda celokupnemu državnemu gospodarstvu in železniške uprave ne morejo smoteno regulirati prometa. Posledica tega je, da stoji na stotine vozov tedne naloženih, ovira promet in vpliva obenem katastrofalno na racionalno izrabo vozov. Druga posledica je pa še hujša: ko je proga Sisek in preko Siska odprta, se morajo najprej spraviti ti vozovi naprej, ker stoji že tedne naloženi; seveda se s tem doseže ono, da razne židovske velefirme dobe blago naprej in ko drugi interesi — domačini hočejo odpotovati robo, je proga že zopet prenapolnjena in roba ostane nazaj. Na ta način tuji monopolizirajo potom spedijskih tvrdk ves tovarni promet v naši državi na škodo ostalega prebivalstva. Iz eminentno gospodarskega ozira je torej potrebno, da se pride temu v okom. Prisilno razkladanje v prvotni namembni postaji pač ni mogoče, ker manjka skladišče in po obratnem pravilniku končno odloča civilno sodišče. Druga bi bila, da se take pošiljke prepove — tudi to je v nasprotju z obratnim pravilnikom. Ostaja torej samo eno sredstvo, ki mora odstopiti, in to je povišanje stojnine. Železnica je bila torej pristojna povišati stojnino za železniške vozove, tako da znaša stojnina prosti čas 6 ur; po preteku 6 ur za prvih 24 ur znaša stojnina 5 kron od ure, drugih 24 ur znaša 20 kron; nadaljnjih 24 ur znaša 30 kron, od osmega dne pa se računa za vsako uro 50 kron stojnine. Pripominjamo, da s tem niso prizadeti naši gospodarski krogi, ampak samo špekulanti, ki s svojim postopanjem obtežujejo promet in podražujejo življenjske potrebe; železniška uprava bode takoj zopet znižala po potrebi zlasti one postavke, ki zahtevajo takoj v prvih dneh omenjeni stojninski povišek.

g Kompenzacijska pogodba z Avstrijo. Ker je kontingent za Slovenijo iz pogodbe 180/SHS z Avstrijo izčrpan, ustavi Centralna uprava, podružnica v Ljubljani izdajanje poverljivih pisem in naj tedaj stranke ne vplačujejo računskih zneskov. Če bo kontingent povišan, bo Centralna uprava, podružnica v Ljubljani to pravočasno objavila v časopisih.

g Na glavnoj skupščini »Cement« d. d. za Portland Cement u Solitu bilo je zaključeno povišanje dionične glavnice od 1.500.000 na 3.000.000 kruna. Ovo jedino naše poduzeće, u kojemu je uložen iskrlučivo naš domaći novac, te koje imade tvornicu cementa na krasnome položaju blizu Omiša, nakanilo je znatno povećati produkciju, što biliesu zadovoljstvom i namo se, da će naši ljudi rado uložiti svoj novac u ovo poduzeće, koje liepo napreduje, i da će tako zaprijediti ušuljanje stranog kapitala.

OBČNI ZBOR

društva diplomiranih babic za Slovenijo s sedežem v Ljubljani,

se je vršil dne 29. svečana v mali dvorani Mestnega doma ob obilni udeležbi članic.

Predsednica otvorila ob 2. popoldne zborovanje, pozdravi navzoče ter v spodbudnih besedah povdarja, da je babiški stan faktor, v čegar rokah leži življenje dveh oseb: matere in otroka, ki mora biti spoštovan, kar v istini ta stan zasluži.

Pozivlja navzoče članice, naj agitirajo povsod na deželi in v mestu za pristop k društvu, da se bo društvo dobro razvijalo v korist svojim članicam.

Pred vsem povdarja predsednica, da je nujna potreba, določiti na današnjem občnem zboru enotno tarifo za porodno moč, tako za babice po mestih, kakor tudi za babice na deželi, ker je to organizatorična potreba in ker je nastala neznosna draginja.

Omenja nadalje, da se čujejo prav mnogi glasovi, da deluje dosedaj več (nediplomiranih) »babic« na deželi, ki bolje zaslužijo, kakor prava od države priznana in nastavljena diplomirana babica. — Temu pa se mora napraviti konec!

Naše načelo naj bode:

Nobena ženska ne sme izvrševati babiškega posla, katera nima uradno izdane babiške diplome! To prosimo in zahtevamo od vlade, ker se čutimo in smo državna institucija. Zato naj naša vlada tudi štiti v našem boju.

Predsednica pozove navzoče članice, naj babice z dežele povedo o svojih dohodkih in težnjah, nakar so se silili zelo žalostni dogodki.

Predsednica nato naglašja, da se bo društvo radi takih kričečih razmer obrnilo s prošnjo na vlado, da ista babice kot državno institucijo gmotno podpira nekako s tem:

1) Da vlada izda naredbo na okrajne zdravniške, da ti naznanijo vse one ženske osebe, ki neopravičeno opravljajo babiški posel ter naj se to smatra kot kaznivo dejanje in

2) tudi duhovniki, kar se očitvidno pokaže pri krstu, naj ravnotako naznanijo vse take ženske državnemu zdravstvenemu svetu, da ta proti njim lahko kaznivo postopa.

Predsednica nato naroča vsem navzočim članicam društva, naj tudi same babice vsako žensko, ki nima pravice do babištva naznani društvu, ki bo vse potrebno ukrenilo, da se taki slučajji ne bodo več godili posebno ne tam, kjer posluje in je nastavljena babica.

Prebere se na to sejni zapisnik st. 2 o tarifi za honorar babic po mestih, na kar je bil enoglasno predlog v celem obsegu sprejet. Sledi sedaj debata o honorarju babic za porodno moč na deželi, katero se ravnotako deli v tri stopnje, nakar je bila tarifa sprejeta. Obenem se je določilo, da se opuste v mestu Ljubljani vsi krsti ob nedeljah in praznikih, razen krst v sili.

Poročalo se je nadalje, da je že precejšnje število babic pristopilo k društvu, in to število se vedno bolj vzdiguje, kar je znak, da se bo babiško društvo v bodoče še lepp razvijalo. Marsikatere sedanje članice so bile ud »Dunajskega društva babice«, a sedaj je čas in prilika, da se ustanovi za Slovenijo samostojno društvo, ki bo sčasoma doseglo svoj višek tudi doma, posebno ko bo na razpolago društveni in strokovni časopis. V prvi vrsti mora društvo imeti dovolj članic, da se more finančno razviti in imeti fond za tisk časopisa, podporni fond v korist včlanjenih babic in za stroške društva v sedanjih draginjah. Babice z Gorenjskega so predlagale, naj bi se osnoval na Jesenicah za radovljiški okraj — pododbor, kar se je sprejelo.

Predsednica zaključila občni zbor ob 4. uri popoldne, se zahvali na mnogobrojni udeležbi občnega zbora ter obljublja, da se mora to, kar se je sklenilo, tudi do pičice izpeljati.

LISTNICA UREDNISTVA.

Društvo prijateljev poljskega naroda Vabilo k občnemu zboru smo prejeli šele 26. t. m. dopoldne — torej za objavo prepozno.

Aprovizacija.

a Goveje meso. »Vnovčevalnica za živino in mast« bo prodajala v soboto t. j. 27. t. m. na prosti stojnici in na eni stojnici izmed stojnic za Mahrovo hišo goveje meso po povprečni ceni K 22 za kg. Vsaka stranka dobi največ dva kilograma mesa.

Pred vojno prodajalno na trgu se je zgubil bankovec za 400 K. — Pošten najditelj naj ga odda proti nagradi našemu upravištvu.

Za praznike: V zalogi Jugoslovanske knjigarne je izšla ravnotkar krasna zbirka mladinskih pesmi pod naslovom »Bob za mladi zob«, zbral Cvetko Golari. Zbirka nudi najlepše bisere slovenskih mladinskih pesmi in ima tudi zelo lično in primerno zunanjo opremo. Cena vezanemu izvodu z draginsko doklado vred 12 K. — Za praznike ni primernejšega berila pridnim šolarjem.

Ste prehlajeni? Imate bolečine v prsih? V grlu? Ali kašljate? Imate nahod? — Dobri prijatelji v takih hudih dneh Vam je Fellerjev pravi Elza-flud! 6 dvojnati ali 2 veliki specialni steklenici 36 K. — Zagorski sok zoper kašelj in prsne bolezni 1 steklenica 6 K.

Slaba hrana Vam je pokvarila želodec? Fellerjeve prave Elza-kroščice ga spravijo v red! 6 škatlic 18 K. — Omot in poštnina posebej, a naiceneje! Eugen V. Feller, Stubica donja, Elza trg št. 134, Hrvatska. B

Modistka

Anči Ramšak

Dunajska cesta št. 41, L. n.

(nasproti cerkvi sv. Kristofa)

se priporoča cenjenim damam naročila novih ter preoblikovanj in popravil vsakovrstnih damskih in otroških klobukov.

Išče se 200.000 K za pričetek do 500.000 K posojila trgovine z lesom in stavbenim materialom event. tudi stavbenega podjetja. Obrestovalni se kapital 10—15%. Cenjene ponudbe se prosijo pod šifro stavbeni tehnik 1200 na upravo lista.

Štike za legiti macje izvršuje najhitreje Hugon H.šer, Ljubljana, Valvasorjev trg 7. Nasproti Križanske cerkve.

Sobarica vajena opravljati hotelske sobe, se išče za takojšnji nastop. Ponudbe hotela Triglav, Sevnica ob Savi.

Vreče za oglje in vrtno stole po najvišji ceni Josip Plankar, Ljubljana, Dolenjska c. 5.

Bivši trgovski drug in poslovodja

iščem primernega mesta. Najraje kje na deželi. Vseled Italijanske okupacije mi je prejšnje mesto nemogoče, ter bi želel stalnega mesta. Tozadevna pisma prosim na upravo lista pod št. 1222.

Hlapec

pošten, varen vsega kmetijskega dela trezen in zanesljiv, dobi stalno službo blizu Ljubljane. Oni, ki razume, ali ima veselje do vrtnarskega dela, ima prednost. Vsa oskrba v h.š. — Naslov v upravi tega lista pod št. 1224.

Proda se takoj **parni stroj** še v obratu, popolnoma kompleten, z visoko stoječim stabilnim kotlom, 3 m visok, 90 cm debel 15 konjskih sil ter do 7½ atmosfer. Naslov pove upr. tega lista pod št. 1215.

Katera kršč. soc. **lajnika** ki je obenem organ, potrebuje dober organizator in agitator. Naslov v upravi Slovenca pod št. 1217.

1 Elektromotor 12—14 PH
1 » » 4 »
2 » » 2½—3 »
2 » » 6—8 »
1 » » 15 »
1 » » 40—50 » ali
70—80 »

1 transformator 70—80 PH — vse kompletno, vtični tok 190 volt, 50 Per. novi ali rabljeni, toda takoj uporabljeni, se kupijo. Ponudbe na And. Jakli, Karlovac.

TRAVNIK

v Trnovskem predmestju, okrog 3 orolov, se za letošnjo košnjo odda onemu, ki se zaveže proti plačilu dobavljati mleko. Več v Frančiškanski ul. 8, I. n.

Cementne cevi

cevi za vodnjake, 1 m, svetlobe, stebre za vrtno ograjo, stebre za kozolce, grobnice oklepe, stopnice iz umetnega kamna i. t. d. nudi po najnižjih cenah F. Banda & drug Karlovska c. 8 pri Jeranciču.

Velika množina sveže

čebule

dobra, po cen, se takoj odda. Vprašajte naj se Vodnikov trg št. 5 dvorišče, Ljubljana. Samo osebne kupcije.



V neizmerni tugi naznanjamo pretrusno vest, da je naš nad vse ljubljani, predobri soprog oziroma sin, brat, svak in stric, gospod

Alfonz Svetek

stotnik

po daljšem bolehanju, potrt na duhu in telesu, previden s sv. zakramenti za umirajoč v bolnici usmiljenih bratov v Zagrebu dne 18. t. m. mirno v Gospodu zaspa. Sledil je kmalu svojemu, nedavno umrlemu bratu Antonu na drugi boljši svet.

Pogreb se je vršil dne 20. t. m. v Zagrebu na ondolnem Mirogaju.

Sv. maša zadušnica se bo brala v soboto dne 27. t. m. ob 8. uri dopoldne v tukajšnji cerkvi Marijinega Oznanenja.

V Ljubljani, dne 25. marca 1920.

Berta Svetek roj. Ralnerjeva
soprog.

Anton in Antonija Svetek
starši.

Rajko, Ciril, Albina in Elza
omoz. Sever,
brata in sestr.

Makso Sever svak, Draga
roj. Garnterjeva in Pavla
roj. Pičeva, svakinji.

Vsi nečaki in nečaknje.

Zahvala.

Vsem, ki so delili neotlašljivo boleost ob smrti našega blagega, prisrčno ljubljenelega soproga, očeta, brata, oziroma svaka, gospoda

FRANCA SCHITNIKA

dvornega svetnika

katerega nam je tako nepričakovano ugrabila neizprosna smrt, izrekamo svojo najpriskrbnejšo zahvalo. Nadalje se zahvaljujemo prečastiti duhovščini, vsem mnogoštevilnim zastopnikom raznih oblastij in korporacij, pevskemu društvu, darovalcem vencev in mnogobrojnimi drugim prijateljem in znancem, ki so mu bili spremljevalci na njegovi prezgodnji zadnji poti.

Zalujoče rodbine: Schitnik - Pibrovc - Reya.

Zahvala.

Vsem, ki so z obiski in tolažbo tešili našo ljubo

JULČIKO

v njeni težki boleznini in vsem, ki so darovali prekrasne šopke in vence, kakor tudi onim, ki so se udeležili tako mnogobrojno pogreba predrage nepozabne rajke in osobito častiti duhovščini kakor tudi onim, ki so nam v teh težkih časih izrekli svoje sožalje in nam lajšali naše gorje, izrekamo tem potom našo najiskrenejšo zahvalo.

Rodbina Sutej.

Preko Havre in Rotterdam v Ameriko

traja vožnja po morju samo 6 dni.

Natančnejša pojasnila daje konces. potovalna pisarna

Ivan Kraker v Ljubljani

Gospodsvetska cesta št. 13
(Kollizej).

Razglas.

Poštno in brzojavno ravnanje v Ljubljani razpisuje prodajo

1½ vagona škartnih poštinih spremnic z različni rabljenimi znamkami.

Št. 11008/Vb—1920. Prodajalo se bo na javni dražbi v ponedeljek dne 19. aprila t. l. ob 9. uri v tonhalle pri oddelku V. b. poštnega ravnateljstva v Ljubljani pod sledečimi pogoji:

1. Poštne spremnice se prodajo najboljšemu ponudniku.

2. Kupno ceno vplača kupec takoj pri prevzetju blaga.

3. Spremnice naloži, odpelje in steha kupec na svoje stroške. Tehta se na mestni tehtnici v navzočnosti uslužbenca poštnega ravnateljstva.

4. Kupec plača kolek po lestvici II.

5. Spremnice se morajo odpeljati v dveh dneh.

Spremnice imajo velik pomen in vrednost za filateliste, ker vsebujejo vsakovrstne znamke. — Spremnice se lahko ogledajo eno uro pred dražbo.

Direktor pošte in brzojava za Slovenijo: Dr. Debelak m. pr.

Obl. konces. informačni zavod

Drago Beseljak

Ljubljana Cankarjevo nabr. 5

dobavlja vse kreditne in privatne informacije v tu- in inozemstvu. V abonentu ter posamezno cene zmerne. 6135

Klavirje, pianine, harmonije, violine, citre, harmonike, strune itd. — imi v velikanski zalogi

ALFONZ BREZNIK

učitelj Glasbene Matice in edini zaprišeni strokovnjak, LJUBLJANA, Kongresni trg 15 (nasproti nunske cerkve). 1816

Slamnike in klobuke

vseh vrst sprejema v popravilo FRANJO CERAR, tovarna slamnikov v Stobu posta Domžale pri Ljubljani. — V Ljubljani se sprejemajo isti pri tvrdki Kovarčević, Tersan v Presernovi ulici št. 5, kjer so tudi najnovejši vzorci na razpolago.

Staro železo

plačuje po najvišjih cenah FR. STUPICA, trgovina z železino v Ljubljani.

Prodajam

vse vrste žganja, pristno staro vino, vse specerjisko in kolonijalno blago na debelo po najnižjih cenah.

Kupim

v vsaki množini brinjevo olje in brinjev cvet.

M. Rant, trgovina, Kranj.

Sprejmo se

sodarji

za izdelovanje cementnih sodčkov.

Cementarna - Trbovlje.

Pozor! Zabeležite si naslov!

Kdor želi kupiti prima, suha

bukova drva

po nizki ceni, naj jih naroči pri Centra-Drv, Abacijeva cesta 10, (travajška postaja: Sv. Petra cerkev). Po- strežba točna in kulantna.

Klode (Krlje)

deske, trame, kostanjov les, gozdove in ogile iz mehkega in trdega lesa kupi po najvišji ceni vsako množino družba Impex v Ljubljani, Krekov trg 10.

Phylligrafit

barva proti rji, priznana najboljša oljnata barva za pleskanje železnih predmetov, to je mostov, ograj, streh in dr. V zalogi pri Brata Eberle, Ljubljana, miklošičeva cesta št. 4, katera trdka prevzame tudi pleskanje omenjenih predmetov.

Kina-Železnato vino

lekarja PICCOLI-ja v Ljubljani, Dunajska cesta, krepča malokrvne, ner-vozne, oslabele, odrasle in otroke. — Naročila proti povzetju.

Čebulček, grahore in grah

se dobi najceneje in najboljše v trgovini s semeni

SEVER & Komp., Ljubljana
Wolfova ulica št. 12.

Vsakovrstne

Slamnike,

različne torbice, predpasnike, slamnate solne in druge pietarske izdelke, priporoča po primerni ceni gospod trgovec FRANJO CERAR, tovarna slamnikov, Stoba posta Domžale pri Ljubljani.

K št. 119/19.

Razglas.

Zakup na Mirju.

V ponedeljek, dne 29. marca 1920 ob 8. uri jutraj oddajala bode uprava Ljubljanske komende Nemških vitezov na „Mirju“ svoj svet v zakup. Vpoštev pridejo v prvi vrsti invalidi, vdove in sirote padlih vojakov in sploh revni sloji. — Posebno se vabijo doedanj zakupniki, da obenem tudi plačajo najemnino.

Uprava komende Ljubljanske
v Veliki Nedelji, dne 21. marca 1920.

Vodja

ki so že vpeljani v svetovni veletrgovini. Ponudbe s prepisi spriceval navedbo šolanja in družinskih razmer, zahtevkov ter sliko pod „PRIMA 587“, na „Anončni zavod“ Drago Beseljak, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje št. 5.

Samostalnega knjigovodjo

izvežbano starejšo moč, večšo korespondence, išče za takoj veliko trgovsko podjetje.

Istotam se sprejme in sicer takoj

perfektna samostojna korespondentinja

vešča stenografije in strojepisja.

Plača po dogovoru. — Naslov pove uprava lista pod št. 1191.

Cisto svinjsko mast

samo na debelo po najnižjih dnevnih cenah dobavlja I. Slavenska tovarna subhomesnate robe i masti

J. Gigović, Nova Gradiška, Slavonija.

Tovarna

Jos. Reich

Ljubljana, Poljanski nasip 4.
Podružnica: Selenburgova ul. 3.

Barva

vsakovrstno blago.

Kemično čisti obleke.

Svetlolika ovratnike, zapestnice in srajce. —

PODRUŽNICE

Maribor

Gospodsk. ul. 38

Novo mesto

Glavn. trg

Kočevje

Štev. 39.

Domača tvornica rublja d. d.

ZAGREB, Jelačićev trg št. 2, I. nadstropje

nudi trgovcem samo na debelo

moško perilo

kakor razne vrste srajc, spodnjih blač, spalnih srajc, mehkih manšet in mehkih ovratnikov.

blagovni oddelek

priporoča svojo bogato zalogo vsakovrstnega

manufakturnega blaga

kakor angleško tkanino, podlogo, svilo, šifon, kretton, cefir, bombaževe in nitkaste tkanine itd.

Naročila po povzetju se izvršujejo z obratno pošto.

(Za dvakratno objavo v jednu se računa 8 kron.)

Priporočajo se sledeče domače tvrdke:

(Za dvakratno objavo v jednu se računa 8 kron.)

ELEKTROTEHNIKA

»Svetla«, Mestni trg 25.
Verbajš A., Linhartova ulica 4.
GRAMOF. IN GODBENI AVTOM.
Rasberger A., Sodna ulica 5.

JAVNA SKLADIŠČA

»Balkan«, L. Ljublj. javno sklad.,
Dunajska c. 33. (Tel. 366.)

KAVARNE

»Zvezda«, Ivancič J., Kongres. trg

KLEPARJI

Korn T., Poljanska cesta 8.
Remžgar & Smerkol, Flor. ul. 13.

Naročajte „Slovenca“!**KNJIGARNE**

Jugoslov. knjigarna, Pred škofijo.

KNJIGOVEZNICE

Knjigovoznica K. T. D., Kopit. ul. 6.

KONFEKCIJSKE TRGOVINE

Olup Josip, Pod Trančo.
Schwab & Bizjak, Dvorni trg 3.

KROJACI

Gestrin Ferd., Poljanski nasip 8.

LEKARNE

»Pri Mariji Pomagaj«, Reslj. c. 1.

MANUFAKTURNE TRGOVINE

Petkosig Jos., Stari trg 4.
Schuster Anton, Stritarjeva ul. 7.

MIZARJI

Bizjak Peter, Spod. Šiška 136.

MODNI SALONI

Götl Marija, Zidovska ul. 8 in 7.

MODNE TRGOVINE

Kunovar Ivan, Stari trg 10.
Magdič Pavel, Aleksandrova cesta.

OPTIKI

Jurman Karol, Šelenburgova ulica.

PARFUMERIJE IN KOSMETIKA

»Uranus«, Mestni trg 11.

POPRAVILA GRAMOFONOV IN GODBENIH AVTOMATOV

Rasberger A., Sodna ulica 5.

RESTAVRACIJE

»Perles«, Prešernova ulica.

SOBNO SLIKARSTVO

Žuran Martin, Mestni trg 12.

STAVBENA PODJETJA

Černe Andrej, Sv. Petra cesta 23.
Treo Viljem, arhitekt, mestni stavbenik, Gosposvetska cesta 10.

SPEDICIJSKA PODJETJA

»Balkan«, Dunaj. c. 33. (Tel. 366.)
Uher F. & A., Šelenburgova ulica 4. (Tel. 117.)

TRGOV. Z URAMI IN ZLATNINO

Černe Lud., Wolfova ulica 3.

TRGOVINE S KLOBUKI

Čadež Gvido, Mestni trg 14.

TRGOVINE S PAPIRJEM

»Uranus«, Mestni trg 11.

TRGOV. Z DEŽN. IN SOLNČN.

Mikuš L., Mestni trg 15.

TRGOV. Z ŽELEZ. IN POLJED. STROJI

Zalta & Žilič, Gosposvetska cesta 10. (Mar. Ter. cesta.)

ZALOGE POHISTVA

Fajdiga Filip, Sv. Petra cesta 17.

ZOBOTEHNIKI

Zobni atelje F. Palovec, Dalmatin. ul. 5, poleg Kmetijske posojilnice.

Društvo lesnih Irgovcev in industrijcev išče za lakoj

Vodjo (ravnatelja).

Ponudnik mora biti slov. narodnosti s popolno strokovno izobrazbo ter vsestransko zanesljiv, zmožen slovenskega, nemškega in italijanskega jezika. — Ponudbe s priloženimi spričevali je poslati na upravo „Slovenca“ pod „lesna industrija“. 1167

Jugoslovansko inženirsko podjetje

družba z o. z. inženirska pisarna in slavno podjetje družba z o. z.

Ljubljana

Maribor

Sodna ulica štev. 2

Viktringhofova ul. 34

Oddelek I. Projekti, proračuni, nasvetovanje in zastop. Presoja in stavbno nadzorstvo.
Oddelek II. Vodne gradbe; izraba vodnih sil; hidroelektrična melioracija.
Oddelek III. Beton, železobet. Zelenke konstrukcije.
Oddelek IV. Železnice, ceste, predori, mostovi.
Oddelek V. Industrijska in gospodarska poslopja.
Oddelek VI. Komerčno razpečevanje gradiva, orodja in industrijskih tvarin.
Brzgojavni naslovi: JJP — Ljubljana — JJP — Maribor.

Novodošlopripravo

KADILO

se dobi v vsaki množini po nizki ceni pri svečarju J. OPACU v Ljubljani
GOSPODARSKA CESTA številka 90.

Miši podgane

stenice, ščurki.

V vsa polena mora postavit, ako porabiti malo, nato pa preizkušena in splošno hvaljena sredstva, kot proti polenim mišim k 8, za podgane in miši k 7, za ščurke k 10, kultura za stenice k 8, uničevalce moljev k 6, prasek proti mrčesom k 6, mazilo proti ušem k 10, prasek za uši v obliki in k 5, kultura proti mrčesom na sadju in zelenjavi k 6, prasek proti mrčesom k 6, prasek proti mrčesom k 6. Mazilo proti garjam k 6. Mazilo proti garjam k 10. — Pošilja po povabilu zav. za ekspor.

M. Jünker, Petrijska ulica 3, Zagreb 39.
Trgovcem pri večjem odjemu poslat.

**Avto-****PNEVMO**

(gumi)

Pielli
Michelin
Goodrich
dobavlja
takoj

J. GOREC,
Ljubljana.

Iščemo

odpadke marmorja

granita, porf. rja, bazalta, serpentina itd. ali tem podobnega pisanega kamena, v čim manjših kosih in plačamo najvišje cene.
»Samoborka« industrija umetnega kamna d. d. v Samoboru.

„NADA“

tvornica dvopeka

Neumann i dr. Zagreb

Proizvajal: Kekse, biskviti, prepečenec in razno pečivo za čaj.

Zastopnik za Kranjsko
L. JEŽEK, Ljubljana
Stritarjeva ulica štev. 7.

Jadransko hotelsko in kupališno dioničarsko društvo

Sušak-Reka, Zoonimirova ulica 102

Lastnik sledečih hotelov in sanatorijev:

Hotel Pension »SPERANZA« »IMPERIAL« Opatija.	Sanatorij in veliko morsko kopališče »THERAPIA« Crikvenica.	Palace Hotel »MIRAMARE« Crikvenica Telefon interurb. 11.
Hotel-Pension in morsko kopališče »JADRAN« Sušak-Reka Telefon interurb. 2-14	Vsi hoteli in sanatoriji so najmodernejši in z vsem komfortom urejeni. Oskrba izvrstna. Otvorjeni skodli celotno leto. Vse naročbe prejema in daje posredni za Crikvenico: uprava hotela »MIRAMARE« v Crikvenici; za Novi: uprava hotela »SAN-MARINO« v Novom; za Sušak: SREDIŠNJI URED DRUŠTVA, SUŠAK-REKA. Naslov za brzojav: Jadransko društvo Sušak-Reka. Interurban telefon štev. 9-5-9.	Hotel Pension »SAN-MARINO« Nov Vinodolski Telefon interurb. 5.
Hotel-Pension in morsko kopališče »JADRAN« Bakar.		Hotel-Pension in veliko morsko kopališče »LIJANJ« Novi Vinodolski.

Naročajte in širite „Slovenca“!**Proti:**

Sladkorni bolezni, bolezni jeter in ledvic, oteklina želodca in čreves, kroničnemu katarju želodca in čreves, žolčnemu kamenu, hemoroidom in bolezni mehurja, putiki in debelosti, je najboljšo sredstvo naravna zdravilna mineralna voda »Rogaška Slatina«.

Rogaška Slatina

največje in najmodernejše zdravilišče v Jugoslaviji. — Hydroterapija, elektroterapija, inhalatorij, gimnastika za zdravljenje, kopeli z ogljikovo kislino, solne, smrečne, parne, zračne, solne kopeli in kopeli z vročim zrakom. — Vojaška godba (42 mož med istimi absolvirani konservatoristi). — Za vsakovratne zabave je skrbjeno, kakor v največjih svetovnih zdraviliščih. (Umetniški koncerti, tombola, plesni venčki, gledališke predstave, kino, izleti i. t. d.)

Sezija od 1. maja do 15. oktobra.

Ravnateljstvo.

Ljudska posojilnica

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta štev. 6

obrestuje hranilne vloge po čistih

3%

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela koncem marca 1919 nad 40 milijonov kron vlog in nad 1 milijon enotnih kron rezervnih zakladov.

Posojila se dovoljujejo na osebni kredit (proti menici) na hipoteke in v tekočem računu.

Ljudska posojilnica stoji pod neposrednim državnim nadzorstvom.

Zobozdravnik na Jesenicah

ordinira ob delavnikih od 8. do 10. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne.

Vino

Vinski oddelek v Sp. Šiški.

10% belo banaško, letnik 1918

85% belo banaško, letnik 1919

Obe vrsti ste dobrega in zdravega okusa, brez kisline.

105% črno dalmatinsko vino, zelo fino, volnega, prijetnega okusa.

85% belo štajersko, namizno vino, s prijetno kislino.

75% belo hrvatsko, namizno vino. Vzorcev se ne pošilja.

Za pristnost ponujenih vin jamči

Gospodarska Zveza.

Priporočila se

izdelovalnica in preoblikovalnica slamnikov in klobukov za dame in gospode

P. Barborič

Ljubljana, Mestni trg štev. 6.

Velika izbira modelov nakitčenih slamnikov, svilenih in žalnih klobukov.

Popravila točno in po zmernih cenah.

Skaboform se zopet dobi!

proti srbečici, garjam, lišaju, kožni izpuščajem

zanesljive v vaši najbližji lekarni priporočeno

Dr. FLESCHEVO izvirno SKABOFORM - MAZILLO.

Ne maže ne barva, brez duha. Dobiva se v vseh lekarnah.

Glavna zaloga za Ljubljano in okolico:

Rihard Sušnik pri zlatem jelenu IV., Marjini trg.

Sveče,

»mira« v zavojih po 1 kg., kavo, modro galico, užigalice, žveplo, koruzo, oves, moko

ter ostale deželne pridelke in sadeže prodajajo samo na debelo po zmernih cenah

Dumić, Gjivić & Pitarević,
Zagreb, Zrinjevac 15.

Podružnica: Zemun.

Int. tel. 22-69.

Jadranska banka

sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro- in druge vloge pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema vse bančne posle pod najugodnejšimi pogoji.

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Opatija, Sarajevo, Split, Sibenik, Zadar, Zagreb, Trst, Wien.

Poslovne zveze z vsemi večjimi kraji v tu- in inozemstvu.

KOLESA

rabljena kupuje
J. GOREC, LJUBLJANA, Gospodarska
cesta št. 14.

la bosanske slive

v zabojih po 15 kilogr.

Kavo
Čaj
Čokolado
Kakao
Kavni pridatek
Konjak
Rum
Likerje
Šampanjevec
Namizna vina
Mandeline
Rozine
Paradižnike
Dišave

razpošilja po celem kra-
ljestvu od 5 kg naprej
poštne prosto

Josip Fabiani
Ljubljana, Prešernova ulica 54.

Prispeva je za sklad V. L. S.

Velika razprodaja!

Ugodni nakup!

Radi pomanjkanja lokalnega prostora, razprodaja se vsa-
kovrstno umetno cvetje, kakor veliko množino mirtnih
vencov in šopkov, vsakovrstno perje, aražmarji, palme,
šopki za cerkve in svilnate cvetlice vsake vrste.

Krasni nevestni pajčolani, nevestni šopki,
izdelovalnica umetnih vencov.

Cvetličarna VIKTOR ŽAJT, Ljubljana,
Šelenburgova ulica št. 6.

Pozor!

Pozor!

VINO

NA DEBELO!

Braća Kastl

Zagreb, Gundulićeva ulica 14.
Telefon 21-28.

Konkurenčne cene!

Stalne cene!

Največja zaloga v Jugoslaviji!

Bogata izbira po najnovjših krojih izgotovljenih modnih oblek, žaketov,
smokingov, površnikov z volneno podlago. Deške obleke in kostumi
(morn., športni itd.) v vseh velikostih.

Prva kranjska razpošiljalna

Ljubljana **Schwab & Bizjak**

Dvorni trg 3.
Pod Narodno kavarno.

Šmirladna sezona!

Lastni izdelek!

„Cement“ dioničko društvo za portlant cement u Splitu.

Poziv na supskripciju.

„Cement“ dioničko društvo za portland cement u Splitu, zaključilo je na glavnoj skupštini, koja je bila održana dne 22. februara 1920, u svrhu povećanja tvornice cementa povišenje dioničke glavnice od 1,500.000 na 3,000.000 kruna izdanjem 7500 komada dionica po 200 kruna nominalnih:

1. Od ovih dionica biti će prepuštena starim dioničarima polovica, i to 3750 komada, na način da će na dvije stare primiti jednu novu dionicu uz prvenstveni tečaj od

K 500— po komadu, koje se imade odmah potpuno uplatiti.

U tu svrhu potrebno je, da dioničari polože plaštevce starih dionica kod jednog od dolje naznačenih mjesta supskripcije a da se na njima označi izvršenje prava opcije.

Dioničari gube ovu pravu, ako ga ne izvrše do zaključka supskripcije.

2. Ostatak od

3750 dionica stavlja se na javnu supskripciju uz tečaj od

K 800— po komadu, koje se imade odmah potpuno uplatiti.

3. Supskripcija koja se otvara 8. marta, traje do 3. aprila o. g.

4. Pravo repartacije pridržaje sebi upravno vijeće, te ako supskribentima ne bi mogao biti doznačen potpuni broj po njima supskribiranih dionica, biti će im suvišak povraćen sa 2% kamata nakom obavljene repartacije, koja će biti dovršena do konca aprila o. g.

5. Supskribenti primit će dionice uz povratak megjutomnice na onim mjestima gdje su ih upisali.

6. Supskribenti sudjeluju na poslovnom rezultatu počam od 1. siječnja o. g.

7. Osnovan je sindikat, koji jamči emisiju dionica.

8. Upise za supskripciju primaju: Jadranska banka u Beču, Beogradu, Dubrovniku, Kranju, Kotoru, Ljubljani, Mariboru, Metkoviću, Opatiji, Splitu, Šibeniku, Trstu, Zadru i Zagrebu, te zadružni savez u Splitu

Upravno vijeće

„Cement“ dioničkog društva za portland cement.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Stritarjeva ulica šte. 2

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju in Mariboru.

Delniška glavica z rezervnimi zakladi
okrog

28,000.000 kron.

Sprejema vloge na knjižice
in tekoči račun proti ugod-
nemu obrestovanju.

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih
papierjev, valut in dovoljuje

vsakovrstne kredite.